

Palócföld

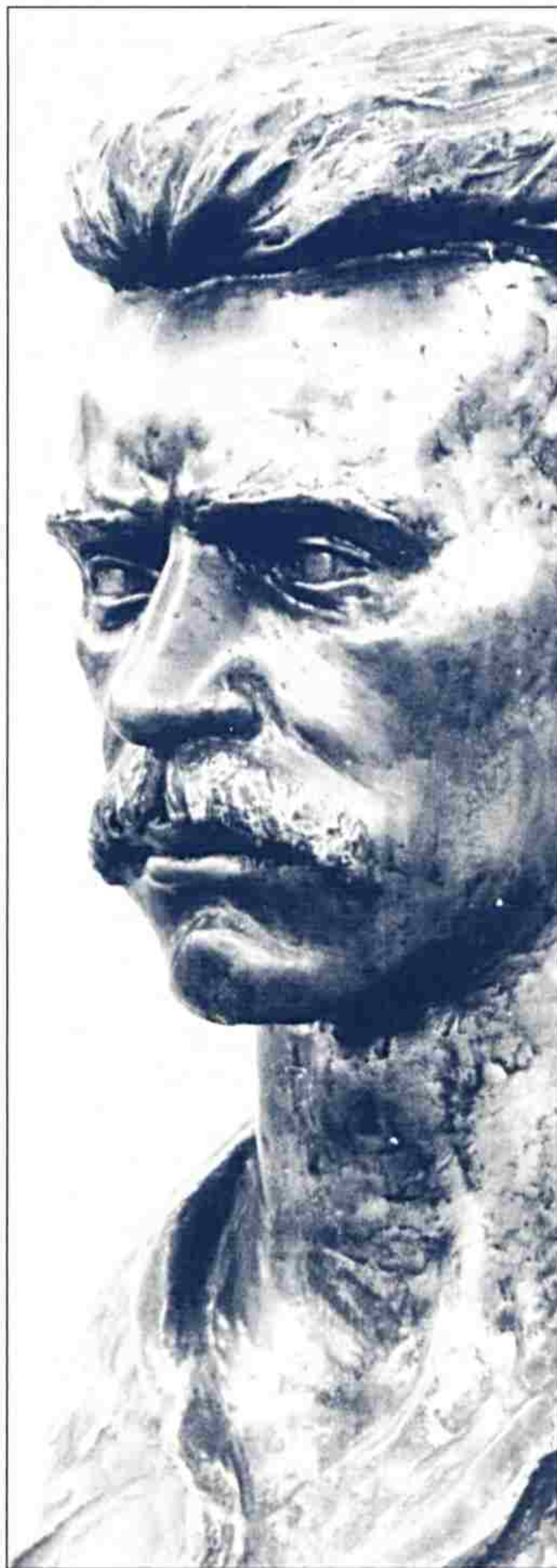
IRODALMI, MŰVÉSZETI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

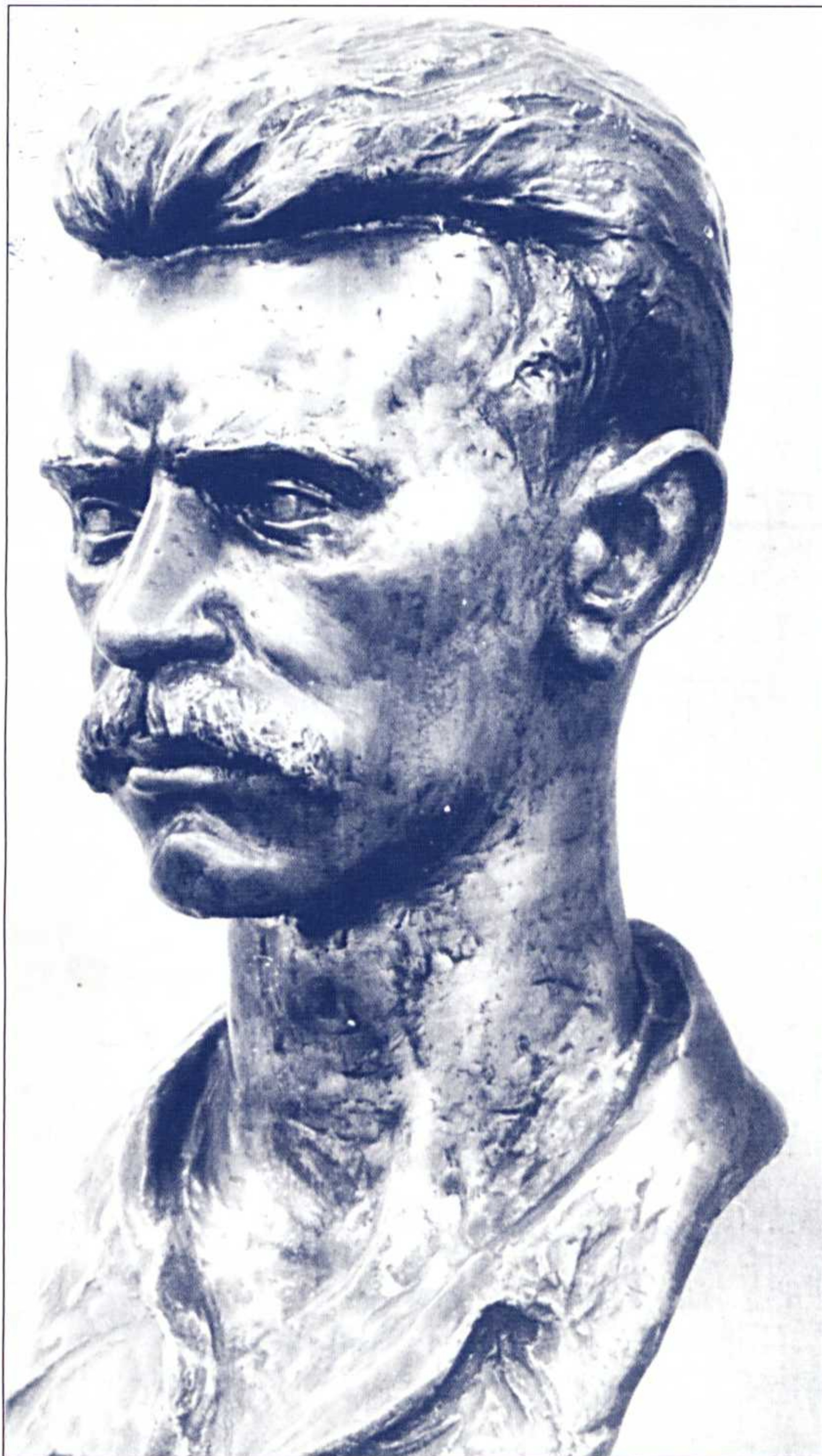
50 éves a Palócföld

100 KÖLTŐ
100 VERSE

Ádám Tamás, Ágh István, Babiczky Tibor, Balázs János, Banos János, Baranyi Ferenc, Bertók László, Bódi Tóth Elemér, Bodnár Erika, Bodor Béla, Brunda Gusztáv, Czigány György, Csajka Gábor Cyprian, Csanády János, Cseh Károly, Csikász István, Csiki László, Dobai Péter, Endrődi Szabó Ernő, Eörsi István, Fabó Kinga, Faludi Ádám, Fecske Csaba, Fodor Ákos, Fodor András, Galajda Judit, Gécz János, Győri László, Handó Péter, Hann Ferenc, Határ Győző, Hidasi József, Iszlai Zoltán, Jánosy István, Jász Attila, Jobbágy Károly, Kántor Péter, Kányádi Sándor, Karácsondi Imre, Kemény Erzsébet, Kemény István, Keszthelyi Rezső, Kiscseri Mihály, Kiss Dénes, Konczek József, Körmendi Lajos, Körössi P. József, Kukorelly Endre, Kupcsulik Ágnes, Ladányi Mihály, Lidik Éva, Madár János, Magyar Barna, Marafkó László, Marno János, Marschalkó Zsolt, Mezey Katalin, Mizser Attila, Molnár András, Nagy Gáspár, Nagy István, Nagy Pál, Nyéki Lajos, Páhi Péter, Papp Lajos, Pardi Anna, Paróczai Csaba, Paróczai Gergely, Petőcz András, Petrőczy Éva, Pintér Lajos, Pohánka Erika, Polgár István, Restár Sándor, Romhányi Gyula, Sárándi József, Schein Gábor, Serfőző Simon, Solymos Ida, Szent Ernő, Szepesi Attila, Szepesi József, Szikra János, Sziveri János, Tamás István, Tandori Dezső, Tóth Erzsébet, Tóth László, Tőzsér Árpád, Turczi István, Utassy József, Vaderna József, Varga Dániel, Veres János, Veress Miklós, Vihar Béla, Villányi László, Vörös István, Zalán Tibor, Zonda Tamás

Sz. Nagy Mária: József Attila
(részlet)

Sz. Nagy Mária: József Attila
(*Kiállítva 1995-ben Salgótarjánban, a Balassi Bálint Megyei Könyvtárban.*)

Versolvasó vagyok.

Hasztalan csábítanak regények, drámák. Igazán, a verseket szeretem. A művekben az embert keresem, mindig, szenvedélyesen. A versekben látni önmagunk értelmének, érzéseinek legmélyére. A vers – ha vers – mindig igaz. Önemésztő lángban fogan. A költészet: mennyi szín, finom rezdülések, nyugtalan hullámváz! Hit és hitetlenség, öröm és bánat, lánggal lobogás és elfojtott parázs, messzire kiáltás és halk suttogás, mennyi gazdagság: a költészet!

Versolvasó vagyok, de ezenkívül más oka is van, hogy két – nem régen megjelent verskötetet – melyeket immár többször is átolvastam – még mindig asztalomon, táskámban tartom, hordom. Szigorú kötelesség kényszerít írni róluk, régi mulasztásokat pótolandó, mert a versek költői nógrádi születésűek, és mert a kötetekben jónéhány vers megyénkben született, megyénkről szól.

A két könyv: Vihar Béla: *Önarckép* 1962, és Jobbágy Károly: *Hó és Nap* című verseskötete.

Kojnok Nándor (1962)

Ez a világ nem a megnyugvás felé halad, olyan katasztrófa fenyegeti, mint amilyen még soha. S ebben a veszedelmes időben az emberek, ha versre vágnak – hiszem – ugyanazzal az elkeseredett szomjúsággal keresik, mint én ifjúkoromban. Nem rejtvényt akarnak, hanem érthető, megnyugtató vagy felkorbácsoló beszédet. Ezért akarok én az ő hangjukon szólni, még ha ez nem is modern, és egyesek szerint a „nagy költészet” ezzel a módszerrel nem bonthatja ki világokat átérő szárnyait, akkor is.

Jobbágy Károly (1969, 2. sz.)

Mai költészetünk rossz nyomon jár. A mai költők többsége szenvedélyesen, mereng, sóhajtván kérdez. Óvakodik attól, hogy mondjon valamit. Előző korszakokhoz képest szerzőink nem kisebb tehetségűek, líránk nagy része mégis tehetségtelen. Dalnokai akarva-akaratlanul még mindig *József Attila - Nagy László - Pilinszky* örökösének vallják magukat, s ezt a hagyományt folytatják, miközben az idő múlásával egyre inkább bebizonyosodik, hogy ez a hagyomány – bár a legnagyobbakról van szó – már nem folytatható. A költészet megújítását kezdeményező kísérletek *Ady - Kassák - Weöres* életműve szellemében talán eredményesebbek lennének.

A művészet számára – mivel személyiség csak közösségben fogalmazódhat – a nagyobb közösségek ügye legbensőbb ügy, *létkérdés*. Egy kulturális viselkedésminta, egy esztétikai tartásmodell alapján mégis megkülönböztethetők az említett alkotók. Az első hármast a krisztusi szerep, a megváltás és megváltódáshit eszméjéből fakadó világlátás, a másik hármast pedig a kozmikus-panteisztikus gondolkodás, pogány életszemlélet rokonítja. Ők nem áldozzák fel magukat, mert „megváltásuk” nem ezáltal, mintegy cserébe érkezik, hanem a belső rend nyugalma adja azt.

Fráter Zoltán (1986. 5. sz.)

Tartalom

Nagy István	Dolinkai változatok – Radnóti (1954)	205
Kemény Erzsébet	A Napban állva (1963)	206
Jobbágy Károly	Egy nyári utazás emlékeiből (1964)	207
Polgár István	Születésnapra (1965)	208
Vihar Béla	Árnyék (1966)	208
Paróczai Gergely	Szerettem mindig... (1966)	209
Papp Lajos	Rondó (1967)	210
Mezey Katalin	Így készül (1968)	210
Marafkó László	Gladiátor és lottóárus (1969)	211
Iszlai Zoltán	Hallgatás (1971)	212
Jánosy István	Egy tanár emléke (1972)	213
Győri László	Villámlik (1972)	214
Solymos Ida	Estély a kultúrszobnál (1973)	215
Páhi Péter	Hajnaltól estig (1974)	216
Veress Miklós	Zenék IX. (1976)	217
Veres János	Vidít az ég (1976)	218
Hann Ferenc	Stílusgyakorlatok a hetvenes évek avitt divatja szerint (1976)	219
Restár Sándor	Őszutó (1977)	221
Tamás István	Útszéli (1978)	221
Banos János	Majd minden megbocsáttatik (1978)	222
Csanády János	Rímek ötven felé... (1979)	223
Karácsondi Imre	A szerelem (1979)	224
Csajka Gábor Cyprian	Tíz kérdés Herr Megfoghatatlanhoz (1980)	225
Tóth Erzsébet	Kihajózni (1980)	225
Romhányi Gyula	Tükör (1980)	227
Zalán Tibor	Orgonavirágzás (1980)	227
Brunda Gusztáv	Utolsó szavad (1980)	228
Körmendi Lajos	Hétköznapi (1981)	228
Endrődi Szabó Ernő	Egyedül (1981)	229
Zonda Tamás	Velünk az ősz (1981)	229
Vaderna József	Tenger (1981)	230
Pardi Anna	alapismeretek (1982)	231
Szepesi József	Balázs János festményeihez (1982)	231
Faludi Ádám	Nélkülem (1982)	234
Szikra János	csend (1982)	235
Madár János	Csontig kifehérült (1983)	235
Csikász István	Rembrandt-ballada (1983)	236
Kiss Dénes	A pillanat átélése (1984)	238
Fodor Ákos	Egy hálaadás (1984)	239
Czigány György	Az éj filmjeiből (1984)	239
Fodor András	Öröm (1984)	241
Ladányi Mihály	Evolúció (1984)	241
Ádám Tamás	Nincs már védelem (1985)	242
Tandori Dezső	A mai nap mint holnap (1985)	243
Serfőző Simon	Arra kellettem volna (1987)	245
Balázs János	[Mogorva az idő...] (1987)	246
Handó Péter	Búcsú (1988)	247
Szepesi Attila	A mágus éjszakája (1988)	247
Kőrössi P. József	Útinapló (1988)	248
Sziveri János	Kóma (1989)	249

<i>Eörsi István</i>	Beszéd az évfordulón (1989)	251
<i>Marno János</i>	a sátán kutyája (1989)	253
<i>Kemény István</i>	A keresés (1990)	256
<i>Dobai Péter</i>	Önarckép, tükrök nélkül (1990)	256
<i>Cseh Károly</i>	Szállingózik a hó (1991)	257
<i>Bodor Béla</i>	Reminiszcenciák (1991)	258
<i>Villányi László</i>	Csodálat (1991)	259
<i>Petőcz András</i>	Zárójelvers op. 43. (1992)	259
<i>Schein Gábor</i>	Cseppkő (1992)	260
<i>Magyari Barna</i>	Februári fények (1992)	261
<i>Csiki László</i>	A homokvár kísértete (1992)	262
<i>Nagy Pál</i>	Tebenned bíztam eleitől fogva (1993)	263
<i>Bódi Tóth Elemér</i>	Valami hasogat (1993)	264
<i>Bertók László</i>	Hát hová, ha nincs hová, ha? (1994)	265
<i>Ágh István</i>	Balassi (1994)	266
<i>Géczi János</i>	[78. Veszprémi naplemente] (1994)	266
<i>Mizser Attila</i>	nézet (1994)	267
<i>Sárándi József</i>	Restau-ráció? (1995)	268
<i>Marschalkó Zsolt</i>	Ne nézz hátra (1995)	269
<i>Tóth László</i>	Ádám visszatér (részlet) Kis regény...; Zene szól – mintha... (1996)	270
<i>Pohánka Erika</i>	Félbemaradt cserepek (1996)	271
<i>Hidasi József</i>	Éjszaka (1996)	271
<i>Lidik Éva</i>	Egy asszony útja hazafelé (1996)	272
<i>Galajda Judit</i>	Egy év krónikája (1996)	273
<i>Paróczai Csaba</i>	Utak (1997)	274
<i>Petrőczy Éva</i>	Mikszáth-gyermekgyászdal (1997)	275
<i>Kupcsulik Ágnes</i>	néhány lényegtelen holmi (1997)	276
<i>Molnár András</i>	Értekezés a... (1998)	276
<i>Bodnár Erika</i>	Babonaköd (1998)	277
<i>Határ Győző</i>	Évidő (1999)	278
<i>Keszthelyi Rezső</i>	Közöny (1999)	279
<i>Fabó Kinga</i>	Csak ha muszáj, samuráj (1999)	280
<i>Fecske Csaba</i>	Nem tudhattuk (1999)	281
<i>Nagy Gáspár</i>	Májusi víg-szomorú nóta az bolond világ sípjára (1999)	283
<i>Kiscseri Mihály</i>	Régi pályaudvarok, kikötők felé (1999)	284
<i>Pintér Lajos</i>	Levélféle (2001)	286
<i>Turczi István</i>	Jó név s erény (2001)	288
<i>Baranyi Ferenc</i>	Tarjánig Urbinón át (2001)	289
<i>Tőzsér Árpád</i>	Régi szövegek albumából (részlet) Balassagyarmat (2001)	290
<i>Kányádi Sándor</i>	A Corcovado Krisztusa (2002)	291
<i>Utassy József</i>	Tengerparton (2002)	292
<i>Szenti Ernő</i>	Elrontott variáció (2002)	292
<i>Jász Attila</i>	[Egyszínű zöld] (2002)	293
<i>Vörös István</i>	A valóság nélküli ember (2002)	294
<i>Nyéki Lajos</i>	Idegenben (2002)	295
<i>Varga Dániel</i>	Madárhajó (2002)	296
<i>Koncsek József</i>	Nem létező táj (2003)	297
<i>Babiczy Tibor</i>	Recitativo (2003)	298
<i>Kukorelly Endre</i>	Valamit lepecsételt akkor az a szent (2003)	298
<i>Kántor Péter</i>	Ahogy egy parkban (2003)	299

Válogatta: Dukay Nagy Ádám

A borítón Sz. Nagy Mária alkotása látható. (Fotó: Buda László)

Palócföld

Irodalmi, művészeti, közéleti folyóirat
L. évfolyam
2004. Költészet Napi különszám

Főszerkesztő:
PRAZNOVSZKY MIHÁLY

Főmunkatárs:
NAGY PÁL
(Párizsi Magyar Műhely)

Szerkesztők:
DUKAY NAGY ÁDÁM
DR. KOVÁCS ANNA

BAGYINSZKY ISTVÁNNÉ szerkesztőségi titkár
Telefon: 32/310-140

A Nógrád Megyei Közgyűlés folyóirata.
Kiadja a Balassi Bálint Megyei Könyvtár,
3100 Salgótarján, Kassai sor 2.

Felelős kiadó:
OROSZNÉ KATONA ANNA

Készült:
Egri Nyomda Kft., Eger
Felelős vezető: a vezérigazgató

Lapunk megjelenését támogatta:
a NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTERIUMA és
a NEMZETI KULTURÁLIS
ALAPPROGRAM

Szerkesztőségi fogadóórák:
kedd 16–18 óra között

A szerkesztőség levélcíme:
3101 Salgótarján, Pf. 270
Telefon: 32/416-777
Fax: 32/316-482

Internetcím: www.bbmh.hu/palocfold
E-mail: palocfold@bbmh.hu

Terjeszti a Balassi Bálint Megyei Könyvtár,
előfizethető ugyanitt.
Folyóiratunk megvásárolható
az Írók Boltjában
Budapest VI., Andrássy út 45.

2004-ben megjelenik 6 alkalommal.

Ára: 300 Ft

Előfizetési díj egy évre: 1 500 Ft

Kéziratokat és rajzokat megőrizzük,
de nem küldünk vissza.

ISSN: 05555-8867
INDEX: 25925

Nógrád megye Madách-díjas folyóirata
(2004)

DOLINKAI VÁLTOZATOK

(részlet)

RADNÓTI

Ha érzed még a tegnapot a mában,
A vérszagot az akác illatában
Kezedbe keskeny Radnóti-kötettel,
Hogy honnan fújja, soha ne feledd el
Piszok bűzét e dúsförtelmű század,
Szívedbe véd a gyötrő Eclogákat.
Ha június virágszagú szelében
Aknamezők, vagonok döglehével
Találkozol, tudd, honnan fú a szél,
S csak lelkesedj az akácillatért.
És követeld, hogy lenghessen a hinta
A völgy ölén, daloljon a Dolinka,
Harcolj, hogy sétálhass e vén ligetben
Szabadon, nem „erőltetett menetben”!

[1954]

A NAPBAN ÁLLVA

A gőgös parasztházra haragudtunk nagyon
Sokszor hallottam apáméktól, hogy
elfogja előlünk a napot
és csakugyan, amikor óriás kapuja
kinyílt, az ablakunkba özönlő
fénybe bámulva én is gyűlölködni
kezdtem és arra gondoltam: a bátyám
talán nem hal meg tébécében,
ha Kósikék nem építenek odaát
olyan nagy magas házat
(a főutcában is volt nekik kettő!),
vagy ha a miénk is akkora legalább...

Ez jutott eszembe ma, amikor
a nap hajnali sugara
a fiam ágyához surrant,
hogy elfordította az arcát
picit aludni még:
akkor a nagyszárnyú ablaknál
a napban állva homálylott vissza
emlékembe a kép:
akkor a nagyszárnyú ablaknál
a napban állva homálylott vissza
emlékembe a kép:
konyhánk sötét sarka a vasággyal,
a rozsdásperemű sparhelt
és azon túl az apró négyszög,
amelynek rácsain szorongva
loccsan be a rosszkedvű reggel
szürke pocsolyája.

[1963]

Jobbágy Károly

EGY NYÁRI UTAZÁS EMLÉKEIBŐL

ÚJRA MOSZKVÁBAN

Az *Arbát* lám, semmit se változott.

A *Mahovája* olyan, mint nyolc éve.

A *Gorkij* utca mögött házsorok,

kicsik, kopottak, észre sosem véve;

az udvarok sivárak, porosak,

az ablakokon pattogzik a festék

úgy, mint akkor...

úgy, úgy,

de mégsem úgy!

Valami mást érzek én...

Az esték!

Igen! Az *Arbát* mit sem változott,

A *Mahovája* olyan, mint nyolc éve,

de...

megérkeztem,

s máris meghívott

Szergejev, fagyalatra s beszélgetésre

a lakására, s nem félt semmitől

és másnap

Martinovnál vacsoráztam...

Kuzmint?

– Hisz olyan kevés az idő! –

fel sem hívtam; Kravcsenkót nem is láttam.

S ha megtudják, hogy városukban jártam,

Úristen, mi lesz? Milyen nagy harag...

Ki itt élt hajdan, az, az érti csak,

hogyan mi ez, s miféle változás van.

Az *Arbát* út semmit se változott.

A *Mahovája* olyan, mint nyolc éve.

Az emberek...

ők változtak nagyot.

Mert *barátaim* mertek végre lenni.

[1964]

Polgár István

SZÜLETÉS NAPRA

Ma is egy súlyos éved tűnt el.
Szomorú vagy, de titkolod.
A balsors játszott életünkkel,
Rámpazaroltad szép korod.

Nem az vagyok, akinek hittél?
Kezedre hajtom a fejem.
Hóval, faggal támad a gyors tél.
Hülök, szorítlak mereven.

[1965]

Vihar Béla

ÁRNYÉK

Ballagva
az éjszakában,
halad előttem
az árnyam,
és úgy tűnik
most egyszerre,
mintha ott
az apám menne;
ráismerek
főtartása,
karja, válla
alakjára,
látom hajdani
kabátját,
világló
szomorúságát;

az apám
e hosszú árnyék,
mintha a nyomában
járnék,
ahogy egykor
gyermekléptem
követte őt
a sötétben,
s mintha most is
így vezetne,
szótlánul
a végtelenbe.

[1966]

Paróczai Gergely

SZERETTEM MINDIG...

Szerettem mindig a nyári éjszakákat:
a magot szülő föld nehéz szagát,
tárt ablakok, vizek sötét csendjét,
s a vizek-menti álmos békakórus
mély-tónusú nyújtott énekét.
Szerettem mindig a szerelmesek tükrét:
a változóan fogyó-növő holdat,
s a holdas terek bársonyos homályán
lüktető tücsökzenét.
Szerettem mindig a csókok pihegését,
és szemet húnyó platánok alatt
lányok mellein bicsakló öles férfivágyat,
s a legszebb altatót: ahogy az égnek
néhány halk virága dalolja illatát.

[1966]

Papp Lajos

RONDÓ

A fecskék
tavasszal fészket
építenek majd akkor is,
mikor mész-fehérré a fű,
a víz fekete korommá
s az égbolt, meg a tenger
narancsrőt
máglyává leszen;
Ha mi nem leszünk már,
a fecskék
akkor is fészket építenek
és testünk hamuját
építő sárrá dagasztják
apró szájukkal
a fecskék.

[1967]

Mezey Katalin

ÍGY KÉSZÜL

Járunk az egyhangúság
emlékművei közt,
hol
oszlopot
épít a
vízcsepp,
csak a türelem,
csak türelem,
csak türelem.
Jég ül a szempillánkra,

ráncboglyaik hullnak az arcra,
vállunkról lemossa a húst

ez a csepp,
de türelem,
Így készül minden
a föld mélyén,
ideleln,
csak türelem,
csak türelem, türelem, türelem.

[1968]

Marafkó László

GLADIÁTOR ÉS LOTTÓÁRUS

Bár mentünk volna gladiátoroknak,
most értünk sisteregne az aréna
a nap égvehagyott gázlángján.

Mentünk volna gladiátoroknak,
most bőrgolyó szálldosna előttünk rögeszme helyett,
mely másoknak, mint a sugárzás, láthatatlan.

Helyette itt ténfergünk a nézőtéren,
verseinkkel színes lottócédulákon,
hátha kihuzatik a jövőről írt képlet.

Mint a másnaposság, kísért néha a világ megváltása,
de ahogy bajnokaink a gyepen életüket és bérüket,
velünk vagy nélkülünk a világ önmagát is megváltja.

[1969]

Iszlai Zoltán

HALLGATÁS

Üvöltő zenedobozként billegtünk
elsistergő mezők között.

Kívülünk nem volt
derengőbb világ.

Kocsink, az önként vállalt börtön
magára húzta, mint ruhát
az esti ég elgyöngítőn
derús konkrétumát.

Nem féltünk semmitől,
a lámpák

meglódult ujjai felböktek
néhány kövér nyulat.

Alakítottunk motyogó-dalárdát
amelyben ki-ki önmagán mulat.

El kellett volna mondanom,
szeretem én az embert,
ki annyi utazás után
magához visszatér.

A sok jó gondolat

összegyúrte a nyelvem.

Megbocsájtottak hallgatásomért.

[1971]

EGY TANÁR EMLÉKE

Elöttem arca: bölcs, kutyahú szeme,
deres bajúsa, ékszerű álla, nagy,
remrandti homloka fehérre,
és mosolya: szüreték kavargó
viháncain túl sárga, lilás, smaragd
szőlhegyoldal, szilvasor között
ringó takarulószekér a
a vérevő nap arany tüzében.
Emlékekből szőtt álmodozás. Tüdő-
vészes leányka holdszerűen fogyó
kísértet-arca. Egyre árnyabb,
s távol úgy, ahogy elfeküsznek
jegényeallék árnyai a tűnő
alkonyvarázsban. – Munka marad, kemény
hétköznapiok. Fiúk zsidongó
arcai. És feledés. Bolondos
nagy szurkolás: könyv izzad a pad alatt.
Hány pele-, macska-, őzszemű gyermekarc
keményült jellemmé szavától.
S földreomlott letarolt reménnyel:
tarolt a Sors. De ő a Kossuth-napon,
hogy itt dübörgött teutoni tank dühe,
s országúton vonultak árnyak,
s dőlt el a gyenge: megálljt kiáltott,
mert a kimarjult, sanda, kaméleon-
korban komolyra vette a Ne ölj-,
Ne árts-parancsot egyszerűen,
mint a nap egyszerűen sugárzott
a Marcal-menti földek arany-bíbor,
s harmatbaszótt, zöld csíkaira, ezüst,
bolyhosfejű fűzfákra, néma,
jó legelőkre, kövér gulyára.
Testvére mind megholt. Legutószor Az,
ki csak adott, csak önmaga roskadott –

görcbült anyó... Vele beszélget,
 s jár az akácaszegett dülőkben,
 és látja égbenőtt, bekötött fejét:
 már együtt lépik végig a temetőt,
 élő, halott... de vén fej, új kedv:
 zsondul a szelleme kék tavaszba.

1959

[1972]

Győri László

VILLÁMLIK

Villámlik ez az este,
 villámlik sietősen,
 lassan itt az éjfél
 s nem gyújtott föl semmit.

Csapkod az istennyila,
 száz karral üt a földre,
 karjai sorra hullanak,
 és sorra újra nőnek.

Száz kéz vagy egy kéz
 az éjbe csavarodva
 rángatózhat,
 a tűz
 kibogozhatatlan.

[1972]

Solymos Ida

ESTÉLY A KULTÚRSZNOBNÁL

Konc Mártának ajánlom

Zavart vagyok, mert beléptem e sárga,
testmelegnek ígért borzadályba.
Neve szokás szerint: lakószoba.

Itt látható a tárgyak alkonya:
négertestű lámpa, posztókutya, girland,
szekrényen, ajtón sokredőjű firhang,
üleped alá horgolt csipke-ábra,
párna szalmából, posztóból, delénből,
préselt üvegváza, nyomatok az égről
és csiricsaré korsógyűjtemény
– hagyomány és műpártolás ürügyén.

Magam is dísz tárgy, ülök s nevetek.
Csipegetem a datolyát, a szőlőt.
Decens vagyok – mint pálya-csúcson hősnők.
Én: kultúrtermék, szó, amely lebeg
a vendéglátó képzelet egén,
végig-nem gondolt sorkezdet,

LENNI: Cél,

hajtorony, whisky, távollét és beteg
hiányérzet, mely kezeket keres;
de nem, nem itt, ahova beteretelt
a rosszul tájolt gyűjtőszervenvedély.

„Szavalj valamit magadtól” – hánytorog
szoba és kép, a ronda bútorok –
nógat a fennkölt kultúrgyülekezet.
De én egy más vesztőhelyre megyek –
Ütés ne érjen, behúzom nyakam,
árnyékomnak is csak didergése van.

Felületem alatt rég ragasztgatok
védelmemre szótaghoz szótagot,
mint akivel már Isten vitatkozott
s ott feledte a mondat közepén...

[1973]

Páhi Péter

HAJNALTÓL ESTIG

Batyuba kötött tejfehér hajnal,
dülők végén vajúdik a keleti ég,
harmat, reggeli vár a krumplisoroknál,
harap a kapa lapos vasszíve,
magához görbít a guggoló növény

A Nap korongját felemeli arcod,
homlokod ráncából szivárog a könny,
fióka-ördögök mezítelen talpa
dobol az éhség sürgető ütemén.
Szundít egy kicsit délben a kapa,
morzsákért mond imát madár a lomb

között,

krumplivirágok köszönni látnak
a dülő úti ballagásnak
és hátad ívén búcsúzik a fény.

Vacsoracsillag kergetett haza,
otthon a lábasnak Hold köszönt,
simogatás zizzent felém,
egy tányérnyi béke küszöbre költözött
s szíveden ütött sebet
a tú a folt fölött.

[1974]

ZENÉK IX.

1.

Az úttesten
kifordult zongoraláb

szétfröccsent hangok
a piros köveken

dó-mi-dó-mi-szó-szó
dó-mi-dó...

2.

Levélcsupáló szél ez:
nem röpít

külváros lelke:
szárnyalástalan

és hirtelen
papírlap villan:

négyszárnyas ablak
olcsón eladó

3.

Se ág se fal se arc se szín
se nyár se ősz se tél
se domb se kert
se se

Csak ág csak fal csak arc csak szín
csak ág csak fal csak arc
csak ág csak fal
csak ág

[1976]

Veres János

VIDÍT AZ ÉG

Hírt hoz felőled felhők vattaszárnya,
falunév-tábla csábít, csal feléd;
vidít az ég, hogy ne zuhanjak gyászba,
de – énrám sötét út vár s vereség!

A forgószelet szivárvány hasítja,
tükrös tűzhelytől ível szívedig,
törvényeinket táncos tenger írta,
morájától a holt is felszökik.

Leszegett fejjel éljek? Számkivetve?
Zuhatag zúg át rajtam, jéghideg.
A mindenség özönlik szép szemedbe,
kísértéseid játszó delfinek.

Sokára-jött napos vasárnapom vagy,
a látnokság hát újra ránk maradt;
tudatontúli titkos parazsunkat
ápoljuk elszántan a por alatt!

Hangod már merő lefojtott hevesség,
a vén eperfa értőn bólogat.
Ne túrd, hogy kedved csúf gyomok
kikezdzék,
foggal, körömmel véd meg jussodat.

Nyomnák a számat telt méregpohárhoz,
te győzz, ó, hívás édes jajszava;
az se baj, ha a virradat megátkoz,
fúzz össze minket, bársony éjszaka.

[1976]

STÍLUSGYAKORLATOK A HETVENES ÉVEK
AVITT DIVATJA SZERINT

BÚCSÚZÓ SZERELMESVERS

veszendő velencém
szomjam: olthatatlan
sári-fű-virágom
súlyos sárba fagytam
istrángom: feszülő
gúzsok gúzsa: bilincs
meszesült jövődő:
varangy hasán a kincs

oldj meg víz forrás
esendő
egemet gyalázó emlő
maga farkába harapó
végtelen
fekete erdő

mert ágyadban
fertelmes vonalkák
miniszterpapíros-algák
szabnak-szabdálnak
húsomat marják
mellékdal:

legyen hát kedved égi csendes
ha kell átkos ha kell engedelmes
álmodban átmegy az utcán a kedves

VOLT EGYSZER EGY ŐSZ

Karéjos szél, felhő, sásszilánk.

Láng:

tarjagos, fáradékony.

Az elszórt szóra ma ki vigyáz?

Visong a koldus alkony.

A keréknyom csenddel, levéllel van teli.

Riadtan peng a drót fenn.

A som vesszeit tördeli.

Őrtűz mögött kókad az isten

Elégsz kiselejtezett pöreimben.

■
a gond gyaláz meg

estére elfáradsz

láz koptat

elnyúz az idő

készül a varjak foldozta

pimaszul silány szemfedő

egy reggel a kút vizén jég

arcodon ámulat fészkel

péntek lesz

korcaira szakad a nap

köldökén feketült éggel

a várandós éj meghasad

[1976]

Restár Sándor

ŐSZUTÓ

lehullni készülő levél lüktet testemben
novemberi szívhang vigasztalja
az álmatlan éjszakát
késő
– söprűvel kezemben meghalok

[1977]

Tamás István

ÚTSZÉLI

költőnek
tartsatok
ki koldulni
az ernyőt bontó
kutyatejhez jár
Virágcserepbe
macskatövist ültet
ha barkák halnak
megerőszakoltan
sörtés szívetekből
ha meggyalázva
menekül a nyár
Hazám fölé
bogárháton
nyargaló visszhangból
madarak vernek sátrat
Napot kóstol
holdat cipel szarván
komatálat
s kézfogóra társat
a csigában omló
bontott árvalányhaj

[1978]

MAJD MINDEN MEGBOCSÁTTATIK

Majd minden megbocsáttatik –
a mentők szirénahangja
a tűzoltó- s rendőrautóké is
s meg az idefehélő kórterem
a flegma ápolónőkkel
Megbocsáttatnak az utcák kockakövére
prostituáltak vérével írott
jelszavak
meg az idegen combok harapófogói
s tán a vérrel világra buggyant
porontyok is

Mert egyszer mint tekenőt
magamra borítom a Földet
lábam ujjhegyén pörgetem
s e szabadtéri előadáson
csak bámulnak a csillagok
pedig e világvégi huncutkodást
a politikusok is tudták valamikor

De most még neki az éjszakának
a vászonra kitoccsant lápnek
neki a fürdőkád tengerének
neki a kirakatüvegnek akár
neki a parókás próbababáknak
s elő a német hajszárítóval!
mert fantasztikus
mennyire csapzottak vagyunk

[1978]

RÍMEK ÖTVEN FELÉ...

Rímek, ritmusok, boldog Isten!
a fogcsikorgatás erős,
az ősz tüzei már ropognak,
visszhangjaként a századoknak,
Jeanne d'Arc arca ismerős –
Alattam az ősz bús máglyája,
csupa rőt levélből söpörte
össze az ősz mindentudó szele,
én meg tépem húrját a szónak,
hogy fölzendüljön a zene,
Rímek, ritmusok, boldog Isten,
ki egykor a Mindenség valál,
mikor nem fogott őseinken
nyílhegy, kopja, ellenséges halál,
halld meg magad, a fogcsikorgás
talán egy jövő új zene,
ha végigrezeg majd a húron
az igazság szelleme,
minden javunk, mit az idő ad,
meghosszabbítva életünk
parttól partig, ahonnan lépünk
s hová jöttünkben elmegyünk.

[1979]

A SZERELEM

látod a szerelem itt áll megint
púpos hátát a resti-pultnak veti
és félszemével ledéren kacsint
de van egy másfajta szerelem
ő első osztályú szállodákban tölti napjait
és esténként a hallban üldögél
szoknyája el nem takarja combjait
cipője talpán kis cédula
ha elolvasod csuklás jön rád és
összefut szádban a nyál
a cetlin a mai éjszaka ára van
szédülsz proletár
mert hiába hántja hideg halomba
fémek fénytestű forgácsát az esztergakés
nem telik meg bukszád annyira
hogyan futná – akár egyetlen
éjszakára is – az
elegáns szerelem bájaira
marad a púpos és félszemű szerelem
ott a resti-pultnál
őt szereted és tűzmellű nőkről álmodozol
szédülsz proletár
holnap az esztergakés elédhántja
– mint eddig is annyiszor –
a JÖVŐ-be vetett bizalmat
mert amíg lesz esztergakés lesz szerelem
igaz hogy púpos meg félszemű
de lesz szerelem
a napok telnek
forog forog
a befogott anyag
és a Hotel Becsületben
bermelint ígér Leának
egy argentin lókereskedő

[1979]

Csajka Gábor Cyprian

TÍZ KÉRDÉS HERR MEGFOGHATATLANHOZ

?

lehet-e szántani a vereséggel
lehet-e vele ölni
a türelem nagy szótárát ki küldte
csak temetők értik a jelszót

*

mindig Hold-hátrálásra igazított
szemmel – ki sír az évszakok
négyszögébe zárva – kinek jó
ez a szájnélküli lárma – ez a
selyemrongyként lenyelt beszéd

hol hűség mértéke önpusztítás
mi ott a legnagyobb kegyelem
ki lenget fehér zászlót a szívemen
milyen a kétéves halottak arca

?

[1980]

Tóth Erzsébet

KIHAJÓZNI

A havasi gyopárok szemével
ha sokáig lehetne az egyetlent nézni,
a legelső sugárban megnyugodni,
ahogy múlt századi nők összeroskadnak
könyvekbe préselt virágok alatt,
ahogy lassan belehalnak a szelídségbe

a futóhomok-hajú tájak,
vagy ordítani egy utolsó a legnagyobb
magasba,
a sötét csillagok arcát megérinteni
Hölderlin toronyszobájába,
vagy a csillagtalan ég alatt
egy szirénás autó száguldana velem,
a ruháimból, a hajamból kéne
elköltözni,
az emlékeimből elutazni,
egy sosemlátott folyó, hegy
talán téged is eltakarna,
kihajózni az agyamból,
egy Nap nélküli és víz nélküli óceánra,
emberiség nélküli Párizsba,
csilloghatna a szemem egy teremtés
előtti tájra,
akár Csontváry tejfehér lámpája,
de addig csak a vér nézelődik
a valamikori szemfehéren,
csak a múlt jön el értem,
kullog mellettem mint egy félszemű
kutya,
és körül rózsá-dögök, május-romok
mutatják az utat,
és mint egy visszautasított ajándék
szomorúan ballag elém a Tisza.

[1980]

Romhányi Gyula

TÜKÖR

Az arcodon azok a ráncok:
a tenyeremből loptad őket.
Az arcomon azok a ráncok:
a tenyeredből loptam őket.
Talán ütések,
talán simogatások nyoma –
talán kevés örömünk
kövült színmásolata

[1980]

Zalán Tibor

ORGONAVIRÁGZÁS

Ez a hajnali eső véres már
A telefonomban laksz
minden beszélgetésembe beleszólsz
minden mondatomat állítmányig vetközteted
Rosszkezdveggel együtt lehallgatnak téged is
Azt mondd: orgonavirágzás az agyamban terjedő iszonyat
Mert mikor elmész egy vágóhíd fényei gyúlnak
vörösén koponyámban s szememen át
elfolyik a vérem – mikorra visszaérsz
Ez így van jól mondd nyugodtan így rendeltetett
darázs falja szívét ki véremmel éjszakázik
És hallgatva a hátam mögé állsz
mikor a redőny pengényi rései közül figyelem
eljönnek-e értem Elmennek-e értem Hajnal van

[1980]

Brunda Gusztáv

UTOLSÓ SZAVAD

Halálod oly hétköznapi volt,
mint a bogarak roppanása
súlyos talpak közönye alatt.
Megzavart lelkünk kocsonyává
szégyenült a gyógyulásunktól,
s ha arra gondolok, utolsó

szavad is a hitetlenséget
kellette a vizeletszagú kék
szobában, kigyúl bennem a kétség.

Hol kezdődött a hit,
és hol ér véget a tudás?

[1980]

Körmendi Lajos

HÉTKÖZNAP

Ennek a holdszemű, napszemű vézna fiúnak az arca már vénembert
formáz.

Issza a tejet, bámulja a cserépkályhában vergődő tüzet, odakint fel-
vonítanak a kutyák.

Magától bekapcsol a televízió, idegen nyelven gajdol, minket
mutogat, homlokunkon vakító bilyog lángol.

A gémeskút ostora szaporán lemerül, feljön, a vályúba ömlik a víz,
teremtett lélek nincsen sehol.

Akár a véres hús, olyan az ég alja, tatárkodó szelek bandáznak a
sziken.

[1981]

Endrődi Szabó Ernő

EGYEDÜL

hommage á József Attila

két lábnyom a szigorú tárgyilagos homokon
(és egy halk kérdésben kivérző szavak –
kinek szólnak kinek szólhatnak ameddig szem
ellát sehol más ember csak a szigorú
tárgyilagos homok és a kérdésben a
hiábavaló gondolat:) Uram?!
hová tűnt a tenger?

[1981]

Zonda Tamás

VELÜNK AZ ŐSZ

Lassan véget ér a nyár.
A sétány mögötti rétről elveszett
a pengezaj, most majd a táskarádió.
Gyűrött bánatunk fűzfákat keres
majd,
a párás esték bolyhos völgyek
ölébe fészkelődnek,
a hélium-robbanás
lassan tükörtojás lesz.
A Körúton gyógyíthatatlan bánatunk
kezdjük rugdosni a gesztenyékkel.
Veled vagy nélküled, még nem
tudom.
A törvények zsibongó kérdéseimmal
majd most sem törődnek.
Az újra újabb következik, de a kajmán
enyészet már munkál is benne,
hosszabb útra készítetve:

visszaadni egyensúlyát a Rendnek.
Remélem, szívemből is telik majd
egy kedves jácint illatára egyszer.
Bizony remélni kell most az
összetartozást.

Nehéz lenne szemed nyarától
is elszakadva
penészes ízeket kutatni újra.
Reméljük maradnak titkok
feltöretlen.
Reméljük szép ősz következik,
mályvás, mézgyöngyű ünnepély,
hiába szeretné arcainkat
öregre karcolni a kapkodó idő.

[1981]

Vaderna József

TENGER

Ki vonszol itt maga után
nagy halat? S hol sütkérezhet
egymagában a halász?
A terek egymásbacsúsztak,
Hemingway, röhögök,
döglődik a ravasz mese.
Összefüggő seb a tenger.
Hullámok munkamegosztása:
külföldön heverészek,
tárgyilagos a drágaság,
s a napszúrásos nők
harmadfokú fagyások a nyárban.
Európa hering-szálkáit
köpködöm,
nem tudva, melyik égtájnak,
konzervdobozban
csörömpöl Kamcsija.

[1981]

Pardi Anna

ALAPISMERETEK

az ember mivel meghal
tökéletesen szabad
az ember mivel él
tökéletlenül rab

a menthetetlen angyal
és a mentő ördög
éles váltásban így együtt száll
látásból ismerteti
a láthatatlant

[1982]

Szepesi József

BALÁZS JÁNOS FESTMÉNYEIHEZ

A HAZUGSÁGOM

Mit leírni gyenge voltam,
megfestettem gondolatban;
kopott lelkem ím a vászon,
rákenve a hazugságom,
ami, ha fáj csupa vétek.
Elbírja tán ez a lélek.

Igazságom talmisága,
hazugságom igazsága,
cifra-átok, tarka szégyen,
ecsetelve mind e képen,
ami, ha fáj csupa vétek.
Elbírja tán ez a lélek.

Mit leírni gyenge voltam,
megfestettem gondolatban;
olcsó cégér ím a lelkem –
rápingáltam önfeledten
mindazt, mi fáj, ami vétek.
Elbírja tán ez a lélek.

HA ALVA JÁRNÉK

Éjfél után halkan
s puhán, mint az árnyék,
felkúsznék a falra,
hogya alvajárnék.
Tennék egy kis sétát
s leülnék egy képre.
De érdekes volna,
a kép légynek nézne.
Fent a poros csillár
tetején a pókok
kíváncsian néznék,
miféle pók lóg ott.
S kin cirádás ráma,
aranyozott gyám-ék,
melyen trónolgatnék.
Hogyha alvajárnék:
a meglepetéstől
– az lenne a dráma –
saját képmásomnak
leesne az álla.

SÍRFELIRAT I.

Élt... fene tudja mennyit,
titkára büszke e halott.
Mindent elért és... semmit.
Szenvedett, küzdött, alkotott.
Volt vágya, nagy szerelme,

sírt, vagy vidáman nevetett:
oly mindegy – eltemetve
és nem hiányzik senkinek.

SÍRFELIRAT II.

Megpihent végre – végleg.
Nem bántja zaj, se fény
élete legsötétebb
s legtisztább fekhelyén.

IN MEMORIAM BALÁZS JÁNOS

A lélek két sötét lyukat
ütött komor koponyádon
és ráncaid kisimultak.
A baglyok fejüket összedugták:
„meghalt – huhogták – a sátán”.

Az élet él tovább,
az élt halhatatlan.
S én alig álmodom rólad.

Talán, mert jól vagy...

[1982]

Faludi Ádám

NÉLKÜLEM

A száj bevallja hogy
mekkora

Az arc bevallja hogy
pofátlan

A fej elaggott istenek
szociális otthona
meséli a szem

A láb
szavatossági idejét
térdig már lejárta

és a kéz
a fel-nem-támadási szerződést
megkötötte

Az illetékest azonban
soha nem kérdezik meg

Az újjászületésnap köszöntőt
évek óta hiába gyakorolja
az árulások láttán
mindig belesül

[1982]

Szikra János

CSEND

Kázmérnak

húsomba méreg rakódik
cigaretázom
ingem kigombolódik
belülről fázom

idegem inga jojózik
föl-le az álom
halott nagynénim szólít
élőnek látom

hajamba homály fonódik
ülök hallgatok
szép kis ügy könnyen bolondít
akié vagyok

este van régen is ettem
megvacsorázom
 ágyat bont üres szívemben
saját hiányom

[1982]

Madár János

CSONTIG KIFEHÉRÜLT

Szememben zúg a szél. Szememben zúg a szél.
Nincsen hatalma ennek a bogárnak, fölfordul
vele a világ, fölfordul vele a világ. Sírt
neki senki se ás, csak a jambusok koporsói
cipelik parányi testét. Himnuszt énekelek

a kövekre. Könyörgések keresztjét cipelem.
Lecsüngő kézfej: anyám arca, vacsorailatok
gőzölgő tanyái, szárítókötélre lökött szegénysége
a foltos kivetettségnek – száguld az idő
temetetlen. Fehér lepedőkkel, libanoni ággal
tereli szétszéledt ujjaimat. Rémulten nyerít
a határban felejtett jegenye. Elszakítaná
a dombokhoz kötött gyalogutakat. Hazatalálni,
nagyapám szemében meglátni az istent –
csontig kifehéřült lázakkal perelek. Csontig
kifehéřült lázakkal perelek.

[1983]

Csikász István

REMBRANDT-BALLADA

KOLDULVA kullogok utánad kutatva
kötelet keresve meg a HÁROMFA
egyikét, hát mért is rajzolok
jaj mit csináljak
s mikor a Rosengracht táján
meglep a rendőr az ÉJJELI ŐRJÁRAT
kikötöm magam az oszlopokhoz
nehéz vagyok
mint egy ardennes-i mészķő
és évszázados mint a házak
homlokomra enyhe penész nő
elsötétülök mint az éjféli árnyak
beszippantva a sós illatot
amit a tengeri szél hoz:
a gondolatom utánad gondol
a parttalan partokon valahol
s a leideni malomhoz fut ijedten
a láthatártalant elködölve a lisztbe fúj:

barna homály-anyó csoszog a végtelenben
és a vásznakon kimerevedik mozdulatlanul

EGYSZERRE MINDEN feltolul:
Zsuzsanna lágy fürdője forr
a lombok közt kínlódva kéjelgő vének
buja megriadt szemétől
s felvillannak mint a bronz
ragyás meggörnyedt koldusok
éneklő bibliai arany-királyok
félbevágott bikákkal áldozók
fátyolos átkozottak
bűnösök: önmagukból is kítaszítottak
zúgó szárnyas vad nőstény-angyalok
sejtelmes puhán-lebegő glóriák
édes szelíd kis holland szűzmáriák
megkínzott krisztusok zokogó férfiak
semmibe hurkolva kezük

SZÁRNYAS vad angyalom: SASKIA
bűvös kezében pirosan gyullad
a szerelem-virág: öngyilkos kardok itt
a boltozatos mellek bordáiban
drága kis holland szűzmáriám:
az ajtófélfának támaszkodik:
HENDRICKJE tejízű arca sír
ó jaj kárhozott krisztus-énmagam
a megváltásért a földön maradtam:
templomok hajók umbra-barna tenger
elefántcsont-okker éjszakák
jaj mester-mester-MESTER...!
ítéleted
beteljesül ma rajtam:
a címek rangok menthetetlen
posványba hullnak mint a pernye
s ott is maradnak eltemetve:
farizeusok főpapok királyok
takácsok ünnepélyes céhe
csapszékek csatornák népe

magunk megváltva itt ölelkezünk
s én térdrehulló
tékozló fiú
lerongyolódva hiú
kényszerképzetektől
szertartás nélkül felkiáltok:

BOT végén ecetes szivacs
nem végeztetett el
halálunk után tovább szenvedünk:

[1983]

Kiss Dénes

A PILLANAT ÁTÉLÉSE

1

Ahogy a pillanat az időből foszlik
s elővillan az ismeretlen rétege
hús nem fedí fogak oszlopsorát
nem tudod: sír-e a múlt vagy nevet-e
és nem tudod a homlok-mögöttit
könnyek üvegén fürkészve át
S aki befelé sír mit mutat?
Az eljövendőt és önnön magát?
Vagy valami istenverte sorsot?
A holnapba kapó kéz még béna!
A tegnap sem a jelenvalónak
megfogható morzsa-maradék

2

A pillanat az időből kifoszlik
de nem szövetdarab cérnaszála
mit tűbe fűzhet a tapasztalat
s fércelhető új és új ruhába

Roppant erő ami megteremti
s roppant erő amit megteremt!
Szüntelenül egymással vakítja
a lehetetlen vulkánkodó benti
s nyugalomával lenyűgöző kinti
kínvallató örök végtelent!

[1984]

Fodor Ákos

EGY HÁLAADÁS

Nemigen van világ. Ami mégis
lenni tűnik: többnyire érvénytelen. De szobák
vannak, itt, ott. Egy-egy szoba mindenütt van.
Szoba, ahol üldögegni, feküdni, föl-alá járkálni jó; ahol
meg lehet szólalni, de nem muszáj.
Ahol együtt lehetsz, vagy egyedül lehetsz, ahol még
a csend is lehetséges – szobák, ahol
nem erőszakolnak meg, nem fosztanak ki,
nem aláznak meg ok nélkül, szünet nélkül.
– Jó, hogy vannak szobák.

[1984]

Czigány György

AZ ÉJ FILMJEIBŐL

Megintetvén álmában József
eltérül Názáret felé.
Titok: talán Isten üzen vele...
Hisz álom vezet napkeleti bölcseket.

Város: csordultig látvány.
Maguktól, pontos részletek.
A korlát hűvös könyöke.

Medencék fala, mozivászon.
Amott a kert, a ház. Egy erdő.
Kihajló test – se én, se te –
az ablakon:
statisztának fogad az álom,
s feledve léteimet
mint barmát pásztora, terel
– törvénytelen teremő –
elmém édes művészete.
Csak ámulok, hogy nem csodálkozom.
Finom motor zubog: miért ne
hajtanám
fejem a kóbor oroszlán szívére –

kutyányi állat ez, vidám
a város címerében. Virágözön
a lányok nevetése
és hetyke is, akár a lejtős háztetők.
Fala? Cserép? Piros, vagy szürke?
Látom, színekhez nincs közöm.
Szólít s futtában átölel:
sosemlátottra ismerek –
cukorka ízű lihegését
– már nincs itt – mégis hallgatom.
Pajtásaként fogom kíváncsi kezeit.
Gyereklány?! Szent Teréz?!
Két biztató hidacs kaként a felnőtt ív:
nyugodt szemöldöke. Elfordul.
Elfelejt.
Mezítlen háta van. Kapu a háta és
keze-kilincse sárgaréz.

Szemét ez csak, az emlék szennyvize?
Mekívánt erőszak: titkolva méz?
Fény-ürülék: tündér salak csupán?

[1984]

Fodor András

ÖRÖM

A sima, tág ég összehajló boltja
kék diadallal őrzi fent magát,
árad a langyos szél, belémbotolva
mellemre szegzi rétek illatát.

Ezer sugárzó képet szőve, bontva
sziromfehérben remegnek a fák.
– őt látom lépni, úszik habruhája,
hajfonatán aranytűz zsizseg át.

És megmoccan a közöny néma szárnya,
halkul a csend és zajosul a lárma,
mélyebb a menny, dacoskodóbb a fény,

de bennem biztos elnyújtózva terped,
mint széles, zöld mezőben két kis gyermek
a minden és a semmi könnyedén.

[1984]

Ladányi Mihály

EVOLÚCIÓ

A társadalomra
írja az újság
feltétlenül jó hatással van
harsogja az újság
az egyéni érdekelttség elvének
szavalja az újság
demokratikus elterjedése miáltal
krákogja az újság

bebizonyosodik hogy egyetlen elvből
bizonygatja az újság
is lehet több elvet
dadogja az újság
a klozett szögén.

[1984]

Ádám Tamás

NINCS MÁR VÉDELEM

Pinczési Judit emlékének

Nincs már lombja a csöndnek
hát túléltelek
nincs már védelem Judit
csak a mozdulatlaná dermedt
váróterem
csak a kréta por tenyereden
„Fiatalon fogsz meghalni!”
mondta a cigányasszony
nincs már védelem
verseid kiszöknek a könyvből
zúgnak a harangvirágok

[1985]

A MAI NAP MINT HOLNAP

Besötétedett. Íróasztalomnál ülök, téli délután,
szemközt a fákon át a Duna, a szállodák fényei, vizes
csillogás, itt bent száraz szeszmentesség, papírlapok,
feladat, melynek egyik lehetséges megoldásához valami
könyv kellene másik szobánkból. De ott most éjszaka
van már, ott alusznak ők, akik – – –

Hová kellene

átmennem, hogy a meghatározás legalább egyik lehetséges
megoldásához szót találjak, elképzelést, keretet, melybe
beilleszthető, amik – – –

Ők. Tíz pár szem, tizenegy pár

szárny, és fogalmam sincs testhelyzeteikről. Ők akik
miatt ezt írom egyáltalán? Vagy akik nélkül könnyebb
lenne írni bármit? Alig hihetem; és ki akar „bármit”
írni. A könyv holnap kerülhet csak át, ennél kevesebbel
és ennél fontosabbért sem lehet megzavarni őket, holnapra meg
már nem kell a kiegészítő eszköz, holnap délelőtt már
postára adom csekély ismertetőmet.

És hajnalban, reggel

nem lesz módom dolgozni. Azaz...nem hagyom olyankorra
a dolgozatírást. Fölkelek ötkor, kimegyek a konyhába,
a már ma előkészített ennivalót, vitamint, zöldfélét és
minden egyebet kiszedegetem a jégszekrényből, ez nap mint
nap ugyanígy történik, még hajnali sötétben, már „holnap”
mindig; ha akarom „ma”, de ők még alusznak. Ők most már
alusznak, én még soká fönn leszek. Holnap már fönn
leszek, ők még soká alusznak. Ez a tél egyik lehetséges, mai
meghatározása. De hagyjuk az évszakokat.

Mintha egészen

más dolgozatok emléke jönne elő, ilyeneké, mint a vers
címe itt, effélék – – – ki hitte. Változik a tartalom,
ezek ők, ezek is, a látszólag mindig ugyanazok. Beszélek
hozzájuk, beszélgettünk velük, ahogy nekilődül a nap, ez
a bizonyos holnap, kapják a zöldeket, repkednek már, s hogy

vissza ne rakjuk őket házukba, a kalitkába, melyből máskor meg alig lehet kikergetni őket, vállunkra röppennek, fejünkre, ott foghatatlanok; egész cselsorozatokra van szükség, hogy egymás elől el ne vegyék a teret, az időt. És ebben egyenértékvényű, a látó s a vak, a „híres” s a rejlő. Bizonyosan ennyit mondhatok. A többi: találgatás. A minap elütött valami gépkocsi a Dob utcában, fölálltam, észleltem, hogy ez a dolog velem történt, de ép vagyok, bokámból dől csak a vér, ahogy a járdaszélnek nekirepültem, ívemből – – –

Minden

megettörténhet azonnal és végérvényesen. Nem foglalkozhatom valóságon túli számításokkal. A téli eleségről kell, a bentiek és a kintiek bizonyos – megint ez a szó – lélekszámát figyelembe véve, gondoskodjunk. Főleg ezt csináljuk ketten, és megpróbálunk írni róla. Legjobb feljegyzéseinkhez sem jutunk hozzá; minden másképp lesz a következő pillanatban. Ezért nem idegeskedem, hogy miattuk nem tudok átmenni most a szükséges segédkönyvért.

Ők már

nem *ma vannak*, ők vagy sehol és semmikor sincsenek most, vagy már csak holnap. „A mai nap mint holnap”, ki hitte volna, ilyesmiről lehet írni, s mennyire! Mennyire ugyanaz maradt a lényegesség – ha volt valaha! És volt.

Mint aki iskolai

dolgozatot ír ma is? Határidőkre összeállítandó válogatást, a következő munkát a rend és minden egyéb kedvéért lehetővé tevő időbeosztást valósít meg, rosszul már inkább, mint jól – – – nem leül „zenélni” nekik, velük a vállán, a lábán a pedálnál, vagy csak egy fotel karfáján egy poszátával, aki odavisz a billentyűk fölé, és a bel canto annyi, hogy a szedres-sűrű totty ne okvetlenül a fehérre-feketére hulljon, de ha oda, az is törölhető. Mint egy félreütés...

Most este,

már éjszakába fordult sötétben írt is, ez mind nincs. Nem láthatom a fehér szárnytollakat, a sánta lábat, a kúpos csórt a kikopott pofatollak tövével, a pirosan-gyulladt „bokát” nem hallom a lihegést, nem látom a repülni vágyakozó szárnyemelgetéseket, nem mászkálhatok négykézláb a szőnyegen, miközben barátném, nyolcadik éve itt így, magvakat szedeget csőrrel

a szőnyegről, a takaríthatatlanságban...

Semmivel nem

vigasztalnak most... alusznak. Elcsüggednem se szabad; ki tudja! Már a holnap hajnalra gondolok, megcsinálok éjfél előttig a másfél-két flekk ismertetést, nagyon szívesen. Ez voltam én... megtettem, amit lehetett... ég veletek; annyira „holnap lesz csak ma”, hogy az éj vaksága is láthatatlan. És rég, rég túl az iskolás koron valami lehetőségem volt, íme, hogy arról írjak, hogy „a ma – igazából a holnap”. Lehet rá mondani bármit; de hát azt ki mondaná meg végre: „Mire is...”?!

1985. január

[1985]

Serfőző Simon

ARRA KELLETTEM VOLNA

Vidékek kifeszített pókhálójában,
csendjében elakadva,
fákkal, e magas antennákkal se tudtam fogni
visszhangot szavaimra.

Csak aki ugrifüles suhancként
odahagyott otthon, földet,
mert ott hagyták vele, a karonfogó
üdvözlések őelébe jöttek.

Igazolhassa velem távlatait, lehetőségeit
az idő, arra kellettem volna.
Gondjaimból: nehézségeimből már nem kért.
Máig nem akar tudni róla.

Az ég alá kicsapva hallatszík a hangom,
amire csak a madarak neszelnék fel.
A közönyben magában beszél szavam,
hogy mégse némuljon el.

[1987]

Balázs János

[MOGORVA AZ IDŐ...]

Mogorva az idő,
szűkülnek a napok,
csapongó szél ver
kormos ablakot,
nem terjeng a napfény:
szorongva bújdokol
szomorú a tájék
fekete alkonyon.
Sapkátlan mezőség,
az erdő is lapos,
csak az én éjszakám
köd-tornyú kalapos,
feszkes kelevénytől
ólmos és mérgezett,
pedig a nehéz tél
még el se érkezett.
Elmegyek érte,
mert hogyha késik:
kötetlen reménység
beleenyészik
cifrán a kopárságba,
ahol álmaim családja
fekszenek rakáson
és bizony maholnap
fejemre horpad
sárfalú lakásom;
de ha a télben
nagy hó lesz a tájon,
nem félek, mert meglesz
örökös lakásom,
ahol rongyokba kötözött
színes férges másznak
s helyettem ők festik
színesre a vásznat.

[1987]

Handó Péter

BÚCSÚ

Lefordul a szemhéj.
Ráncárcok szakadnak
Isten küszöbénél.
Kipirul a gallérkeretben
a nyak.
Temetlek már tiszta szívemben,
elbukó szép alak.

1985. márc. 7.

Az első igazsággal szemben
eljön a második.
És szelesen, és kiverten,
csillagok közé kiverten
ballagok megint.

Alám, a vézna földre,
bogarak apró neszezése szórva.
Nincs, ki léptem befedje.
Vonulok remegve
és hallgatódzva.

1987. okt. 4.

1987. okt. 6.

[1988]

Szepesi Attila

A MÁGUS ÉJSZAKÁJA

Nézte, ahogy tanítványai széthordják a könyveket, elgurítják a színes kavicsokat, a tégelyekből kicsurgatják a higanyt, meg a ként – nem tudták, melyik mire való, varázsszernek hitték valamennyit. Nyelve nem tévedt a titkos ígére, amit maga javára fordítani nem szabad. Feküdt és hallgatott. Nem tudott többet senkinél, eleget magyarázta, csak amit ismert, meg tudta nevezni – de nem hitték, hogy ennyi volna a mágusi tudás. Átkutatták a zugokat, a fiókok pormacskái közt a kulcsokat, a görbült szögeket. Hiába. Nézett utánuk, keselyű kölykei

után, hang nélkül és szánakozva. A varázslatra nem volt kedve többé –
minek a névtelent szólítani, minek röpdülni szárnyak nélkül, elizzott
éveken át, hol az arcok újraelélednek, minek az összetört
üveggömbök füstjébe nézni újra, vagy gyógyírral késleltetni az
elmúlást. Elég szembenézni az éjszakával, hol a rejtező férgek isszák a
vért, iszap várja a húst, csont koccan a csonthoz. Elég hallgatni, ahogy
az eső veri az ablakot. Zörög a bádogtető.

[1988]

Kőrössi P. József

ÚTINAPLÓ

az egyik tolmács
mindkét nyelven elmondja
amit a másik mondott mindkét nyelven

amit a tolmácsok
hallottak egymástól maguk között
a sok közül az egyik idegen nyelven:

csiga-biga gyere ki
ég a házad idekinn
síppal-dobbal
nádihegedűvel

azaz: városnéző
csöbörből vödörbe
despokráciából espokráciába

[1988]

Sziveri János

KÓMA

Kinek? K. I-nek valamint T. L.-nak

valami mégsem stimmel ha egyszeriben szabad
elszólnom magam bár szabad szemmel is látom
ami előre az most hátrafelé halad
s mint sliccen át felmered előttünk bizonyos zátony

*ebben a városban minden olyan furcsa
már fogy a fagy az égbolt oly igen szomorú
ebben a városban minden olyan s hűgyszag
már fagy fogy az égbolt a velünk egykorú*

*egy köpködő ablakán tükrötjás csap ki
kint nem szűnőn dülögél locsog a város
aki bent van másra sem gondol: csak ki-
és elfele innen - levegőn lenni kevésbé káros*

s miközben imbolygom lázadó kobakkal elfele
mint ádáz kártyacsatáknál - ismét az látszat csal
netán markomba lüktetne szerencsém szerencsen alfele
nem vagyok több nélküle: száraz hal

por permetez akármerre lépek könnyek kopognak
mély sebeket sütnek kézfejem zománcán hoznak
vagy visznek felismerem ez a mai ugyanolyan rossz nap
nem feledem származásom emlékeim noha foszladoznak

*egyszer-másszor győznek a költők de csak
a vadparaszt a kézműves a kisipar csuklik
meg a buja munkás ha fogytán a ketchup
és a szósz s mint a colstok mert teheti összecsuklik*

járkálunk ahogy a kísértetek Európa-szerte
szent hajszára szövetkezünk hajszálra így
magasztosulnak érdemeink – ha *kiérdemeljük persze*
vigasztaló, hogy józanon fogant e frigy

világ és alvilág termékeny szerelme hangtalan
léptek az olajon így fest amikor olajra lépnek
váratlanul pedig várat magára kivillan az alany
ocsmány képe – tűnhet szemünkben ez is néha szépnek

szódavíz serceg valamely hullahalovány reggelen
s fülemben harangnyelvként vergődik egy hangya
tessék boldog hencegésnek - a kérdést felteszem:
akad-e kinek enyémnél kisebb a rangja

a munkások is de csak egyszer-másszor
hívei lehetnek elvont anarchiának
szervezetten bedőlnek mint rogyant házsor
óh istenem tekintenél bár fiad tékozló fiának

miként a kivénhedt kísértetek vonulnak *arra*
és aztán nagy hirtelen leereszkeünk a mennyből
úgy teszünk mintha kapaszkodnánk föl a rozoga falra
kiúszni kéne kiúszni legalább egyszer még e szennyből

egyre zaklatottabb költeményeket írunk ez rá
– vagyis hát ez is – a példa felülmúljuk
a maga nemében felülmúlhatatlan Pound Ezrát
s megfeszülve napi olvasmányainkat bújjuk

föntről aki lefelé nézelődik korántsem láthatja
velünk, hogy itt mi van közibénk valami beékelődik
mint a levegőt a trágyabúz az eszmét áztatja
a rög - mit hirdetnek hirtelen közéleti blődlik

magán kívül álldogál az ajtóban egy proletár
fejet hajt előtte fesztelen Groucho képében a Károly
eszméletlenül elhever, hogyha mer nem csatorál
félszegen nyilatkozik immár a máról

tetten ért reményeinket sietve rakosgatjuk félre
érkezésünk sincs megtanulni amit ma még nem szabad
rothadást avar takar ha kínálnák akkor sem kéne
a lehetőség szemrebbenés alatt elszaladt

egy köpködő ablakán tükörtojás csap ki
már fagyva fogy az égbolt oly igen szomorú
léha röpköd néha-néha s cimbalom vagy mi
feszíti pattanásig húrjait mint homlokom redőit a ború

item

megtörtént mindez szeptember végén a Pesti Vigadóban
ahová beszorítottam akár az ék testek közé a testem
és betértem oda akkor előtte éppen elhaladóban
résztvehessek magam is a Sziveri-féle költői esten

Cigánysor, 1987. október–november

[1989]

Eörsi István

BESZÉD AZ ÉVFORDULÓN

Most elmondom, mért öltem meg, mért kellett Ábelt megölnöm,
nem szépítem a tettem, mire jó az, ajh mire is jó?
Gonoszabb bírót úgyse találok, magasabb bíró,
bosszúra éhesebb el nem ítéltet ezen a földön.

Mákszemnyi önvád nélkül vallok, hisz ezer Ábel
kínja összeadódva egyetlen káini perccel sem ér fel,
s az azóta eltelt pudvás gumójú hüllő-húsú évvel
nem állja a versenyt millió széttört galambtojás-fej.

Ma már nincs arra szó sem, mennyit dolgoztunk hajdan,
de bőség volt a jutalmunk s a ráadás: majdnem-béke,
csak hála imára ne kellett volna járulni Elébe,
ki míg robotoltunk, napfürdőzött magas Hivatalban.

Kit talált talpon a hajnal? És kit a lebukó nap?
A tömérdek tigrissel vicsorgó tájék napestig kit lát?
Ki túrja vinnyogva a földet? Ki fejt, ki nyúzza a birkát?
Ki készít túrót, sajtot? Fagyúzó bundát, takarókat?

Alamizsnámból él s még hozzá én adjak hálát?
Térdencsúszva köszönjem bűzös, keserű veritékem?
Ha csak lehetett, eloldalogtam és mulya szégyen
festette pirosra arcom, hallván, öcsém imáját.

Motyogott homlokát földreszorítva s újból fölemelve,
arcán egybevegyült a könnye, a nyála, a taknya,
tépte, harapta a gazt, vacogott láztól sebes ajka,
rángott és csuklott s laffogott rózsás, felpuffadt nyelve.

Apám komoran korholt, látva vonakodásom:
„Nézz rám – huzakodtam az Úrral, bosszú és büntetés ő”
korán meggörbült testét, szemében a farkasszagot érző
birkák rémületét viszolyogva még ma is látom.

„Jól van, csak ne síránkozz” – s tudjátok, mi történt aztán,
de senki se tudhat a büszke örömről, ami betöltött,
midőn a tűzre gödölye-nyakból vérpatak ömlött,
s nem szállt fölfele füstje, de nekem jött arcomba csapván!

„Nem kellek neki, hurrá! A magamé lehetek végre”
S egy hangra riadtam, mintha gerincem fűrészelnék:
„Tekints le szegény bátyámra, uram, emeld fel a lelkét,
fogadd el áldozatát, mert szívem szakad meg érte.”

Ő sajnált engem – doromboló macska rokonát, az oroszlánt,
engem, ki a sakált, a farkast pusztá kézzel is irtom,
a köveket nála kétszerte messzebb és célba hajítom,
elmém élesebb, szívem tágasabb s hallgassam, hogy szán?

Izmos a kezem, a lábam, fülem jó, szemem éles,
vagyok valaki, bármily balsors szöges bakancsa a számon,
és épp amikor meghódítottam végre halálom,
jön ez itt könyörögni a szeménél üresebb nyáresti éghez!

A düh szememre hulló vérvörös fátyolán át
láttam meghajlott hátát s egyszerre fölegyenesedtem:
„Vagy ő vagy én!” Fölemelte karját, ahogy közeledtem,
„Mit csinálsz, testvér? Egyetlen ütéssel szétzúztam koponyáját.

Az irigység vezette öklöm? Ó ember, sohase hidd el,
bárhogy hirdeti ezt a nyámnyila ábeli fajzat:
az alázatra sújtottam, de öcsémet találtam csak –
úgy áldoztam fel, mint ő juhait: egyszerű szívvel.

Most ha vihar korbácsol, húsomba harap a veszett fagy,
csontomon játszik az északi szél, hiába lelek tűzre,
bármerről közelítem, élémjön, szemembe csap a füstje,
torkomba fulladást töm, elüldöz, melegedni nem hagy.

Márianosztra, 1957

[1989]

Marno János

A SÁTÁN KUTYÁJA

Ladányi-Turóczi Györgynek

sűrű sárga a köd, mint a méz
sokszáz vég műselyem és szuterén szélcsend
csótány verekszik (sic!), ikrát pedz
monológ, a csúszós szegélyen
amint a téma fog, jön a megismerés
lassú fényárnyú leheletpára és
egy kézirat ára levegősár

holott nem hívnak sehogy; gusztus után
céltalan szándékkal költök
itt, gecizek a pince méhén
s míg felváltva elbágyaszt-fölver
a verset kikezdő szivárgászaj
valóságul csurig megtelődnek
a semmi sipolyai velem

de ha jó rossz helyen kapiskálok
hamarost kibontakozhat hamis dokk-
jából és a hajó; s ha nem?... még mást is
vonakodnom kell majd közben látnom?...

(piszkos talány!) mindenesetre
mostantól óvatos leszek a szó-
renddel, ne tőlem kapjon szagot

a dátum, és ne fogjon be a vers
se többé...; gyűlölt hullámváz-metszetén
szüntelen monoton ott verdes
együtt a temérdek félholt kalózkép
emez levet ereszt, azon a síkport
könnyít – aljzat helyett van az alacsony
mennyezet; tankóma, gumiheverő

hogyha a kutya felugrik, elérni
a rongyot, a karóra húzott kesztyű
becsapja mégis: torkán nyiszorog
és sosem ér véget a kölyökkor
ütleg, köpés nem csattan viszont
sehol; hanem majd elcsöppen, mint egy orr
tőle a világ, hosszúra nyúlik a mű-

élvezet – egyre kevésbé könnyű
tágnom innét a kupac alól...
mert mit lát az állat, ha körülnéz?...
ívlámpás ködöt és az útfélen
püffedt talpformát, mely ragad, mint a méz
s mire a tudatára jut, már tétlen
turkálózik a dolgok, nevek közt

fagylalja meg égeti a kényszer
hogy *hűsége-a-lábh*hoz még egyszer
telten dobogjon; de hiú kísérlet
az ennél pergőbb beszéd is; erénnyel a bűn
mint egy üres savanyúságos üveg
minden szót keresztülöblít, lesípol
hasztalan kapirgál tovább, tüszög

az ember a piszkozaton, a füstzöld
páracseppekből már nem vonható
ki a hamu; lám csak, mondom, eltűnt
az írógép is, dél van vagy éj, a tó
körül sötét karéjban ér lapszél
s a lapszéllel felkavart félelemmélyt
a fenyves – hattyúcsorda és tündér

kar húz, bucskázik, röppen át meg
át a gépkocsi hűtőtárca előtt...
és most merre?, hallak, a bajor csend
kellős közepéből, de csak a gödör
emelkedik tovább a fejemben
a szakadatlanul tartó, eszelő
ülésszak, és nem látom, hol vághatnék

egy ugrással közbe; hanem úgy te-
szek, ahogy a nő s a féltékenység
fúlladt önkívületén kiönt az epe
s aztán a szag, mint egy kócot, tüstént
visszasodorít... esetleg vezess
szólalok végre, ahová nem késő
mármint, tartom magam a versezethez

ahol a nektár ab nihil keletkez...
és felzeng a gyulladt bélhúr, nietzschét
ünnepli a teljes orchestra
(nevetve kacsintunk egymásra)
megvan a csont, szikrát vet a selyem
terminátor – és viszont egy ideg –
öntvényű ág, mely mint egy dögorr, hideg

[1989]

Kemény István

A KERESÉS

Két évezred kissé szétnyílt,
Egy régész ott ásott és eltűnt.
Fel-felerősödve szól azóta folyton
a leírhatatlan régész-sírató.

Kezdjük meg a keresést, szálljunk vonatra.
A vonatablakból az erdő széle messze,
Addig még egy városka is: Cro-magnon
s a határban mindenütt élénk nyugalom.

Szálljunk is le, a kis állomás üres,
nincs busz, mehetünk a városig gyalog –
az ajtók zárva. Az emberek az ismétlődő
időutazások miatt bizalmatlanok.

Most menjünk be az egyetlen
nyitott ajtón s a hivatalnoknak
sírjuk el férjünk korszakidegen
hangzású nevét,

vegyük át a műanyag tasakban
a kőeszközöket, a karórát, a port
és hajtsuk végre irtózattal
visszafelé is ezt a keresést.

[1990]

Dobai Péter

ÖNARCKÉP, TÜKRÖK NÉLKÜL

Az arcunk. Az arcunk csak talált maszk,
amíg nem lesz társunknak arca is,
amíg az arcunk – az összes arcunk! –
társunk arcában át- és meg nem változik!

A testünk. A testünk a nem-merészelt meztelenség
amíg egy viszont-test viszont-meztelenségében
meg nem jelenik! És ebben a megjelenésben
– mintha „*második születésben*” – társunk is magára riad!

A magány. Magányunk csak társunk magányában
mélyülhet el, csak egy másik magány szavaival
szólalhat meg az a dermedt csend, ami még anyaméhi,
gyermekkori, kamaszkori és életfogytiglan!

A félelem. Félelmeink kiközösítenek mielőtt még
hívásával életjelét küldené nekünk a közösség.
Sajnos mindenki fél. Az egyszál ember is, a sokaság is,
és a sokaságban rejtőző isteni hősök halál-ig-nemkülönben!

Miért vekkerre ébredünk reggelenként? Miért nem
az öröm néma napórája ébreszti fényre az embert?
Hát a szeretethez nemcsak szeretet kell?
Ha a szeretethez is kell valami „*külvilági*”, akkor nem is létezik!

Kétségbeesett önarcképekkel teli „*nemzeti*” képtárak.
Tükrökkel teli termek, hálószobák, fürdőszobák,
elnöki paloták tükörfolyosói, vak üvegtáblák:
senki nem ismeri fel *másoknak* önmagát!

[1990]

Cseh Károly

SZÁLLINGÓZIK A HÓ

F. Cs-nak

Panel-toronyból nézed:
krizantémszirmokat tépdés az isten –
szállingózik a hó Átsuhan rajtad:
talán kényszer-összeterelte népünkkel
játszik *szeret nem szeret-et*
Aztán csak a lenti betonon

korcsolyázó neonfényeket
követi tekinteted:
nehezüljön el a szemhéj
s hadd suhogjanak fel a perzselők
láng-rózsái a szögligeti udvarokon
hol a hajnali fagy tövisei nem szúrnak
és párnaropogása van a lépteknek
a frissen esett hóban

Nem süvít odáig a nyolcvanas évek
szárnyat mankóvá lefokozó parancsszava

[1991]

Bodor Béla

REMINISZCENCIÁK

barátkozván a forróval s a langgyal
(óg-móg a Góg): de Magógra maradtunk!
fejünk fölött egy hímszeráf (értsd: kangyal)
őrangyalog: mit vitattunk? mit adtunk?

a pásztoráska gyermekíze hol?
s a gyermekláncfű infantillata?
Elkurvulgária felé lohol
a három perszóna (non grácia)

s hol ezelőtt az angyal karddal állt.
az ateisten önmagát zabált –
a fel: locsog a magánszférák zenéje

(„ipar szí műv”, ahogy a költő mondja)
feltörölném, ha lenne itt egy rongya.
bocs, egy pillanat, s kész
az idő egésze.

[1991]

Villányi László

CSODÁLAT

A lány él Istenhez közel. Az angyal
jöttekor ezért nem semmisült meg
Mária. Nem kérdezte tőle: miért én.

Isten a lányhoz fordult. Testesült
általa. Isten szeretetében részesülsz,
ha lány érint. Vigyázz hát mozdulatára.

A lány Istenben él. Míg te okoskodszt,
mindennek pontos helyet keresel, az ész
hatalomnak véled, ő Istenben gondolkodik.

A lány hasonlatos Istenhez. Magából
teremt egy lényt, s úgy, hogy részévé
válík a lénynek. S a világnak adja.

A lányt csodálom születésem óta.
Míg lány figyel, addig éljek. Tovább
nincs. Akkor Istennek sem vagyok kedves.

[1991]

Petőcz András

ZÁRÓJELVERS OP. 43

J. D. Salinger-variáció

((és hangtalan imára mozdult az ajka — talánha szívéből
mondta: hallani nem lehetett — de tudni *azt*
lehetett — öntudatlan formálta szavait – szájának apró,
4 kicsinyke mozdulatával, hogy: „Uram, Jézus Krisztus, könyörülj
rajtam, Uram, Jézus Krisztus, könyörülj rajtam, uram, Jézus
Krisztus, könyörülj rajtam”, és mozgott, mozgott a szája
egyre, nem maradt félbe soha a mozdulatával, és szívdobogássá

- 8 lett, már-már verőér-remegéssé, csak mondta, mondta a Jézus-
imát, nem éppen kincseket gyűjteni akarván, de iszonyú
félelemből, rettegve mindazt, mi eljöhet egyszer, mondta,
11 mormolta magában a Jézus-imát, szüntelenül, végtelen szorongással,
és nem is a haláltól,
de az élettől félvén —
14 miként a verőér-remegés: — hangtalan imára mozdult az ajka))

[1992]

Schein Gábor

CSEPPKŐ

Túhegynyi elmozdulás
a formán belül.

Mint cseppkő
barlang falán,
növekszem.

Túhegynyi elmozdulás:
szólok,
válaszolsz.

Esésem mostantól
föltarthatatlan.

[1992]

FEBRUÁRI FÉNYEK

a hóember vicceket mesél
hogy marasztalja még
a hideget
de lassan kienged a remény
és befagyott kapcsolatunk jegén
már egyre ritkábban
jön át a bánat

ha kettőnkől írok
még néha papírzsebkendőbe
tüszent a vers
még a lelkembe ültetett gyümölcsfák
egy-két virágát néha elveri a fagy
ám a ránk terített hosszú csend alól
már gyakran kivillan a térded

megbokrosodott indulatomon
már nem károg a varjú
csak fehér galambok szállnak rá
s szemed kék egén
újra repülni tanul
hangulatom

[1992]

Csiki László

A HOMOKVÁR KÍSÉRTETE,

avagy

a Madách-maradék

Most az északi szélre figyelj csak, kitarja szárnyát,
Csesztve felől kel útra, együtt a téli sötéttel,
megtalál szobádban egy könyvre hajolva a város
hűlő falai közt, elijeszt és visszacsábít lidércként,
idő illata tollán, hideg úti por selyem-szaga,
a fagy kékes fényével megvilágítja szemed,
remeg a tárgyak árnyékokkal kettőzött rengetege,
kitágul, messze-dereng cellád, foszlik a téglá,
elomlik, szétterül a sziken, hold-színre válik minden,
határát veszti, bizonyosságát, sivatagokba belesimul,
elcsitulnak a hegyek, a romok, síkra vetülnek,
mint mikor feltársz egy óriási könyvet s betűi összefolynak előtted,
az létezik már csak, amit képzelünk, vélni vélünk
egy messzi sugallat szerint, mikéntha
mások álmát látnánk és benne magunkat,
fejünket emelve a vágyott, az emberi lényeggel felérő magasságba,
ritka levegője fullasztva bódít, holt tökélyünk előérzete elemészt,
kapaszkodunk mégis a tündöklő, a szótlán gyönyörig,
amelyet ocsúban mindannyiszor megtagadunk,
csak emléke szoktat egy másik lény kezéhez, képzelete kísért
és kínál sose-hallott szavakat idegen szájból,
kettőzi kicsiségünk, amíg dac s a félelem
nagyjá lenni nem kényszerít megint valaki mással,
s boldogan hullni vele újra meg újra a lapályra, a védő,
elrejtő homokszemek közé, elkeveredni ott a melegben,
várva az isteni kézre, hogy várakat épít belőlünk,
hegyeket állít, újrateremti az elveszített földi alakzatokat,
egyetlen szál gyertya világít rájuk a távoli észak felől,
egy falusi ház ablakából, ahol sötét szél
zörgeti a kéziratos könyv lapjait, s egy kicsi ember
bámulja saját, betűket író, didergő kezét.

[1992]

Nagy Pál

TEBENNED BÍZTAM ELEITŐL FOGVA

anyám
Most, hogy nem vagy, senkiben nem bízhatom.
Isten halott.
Te is meghaltál,
egyedül, elhagyottan.
Nem tudom, mire gondoltál az utolsó percben.
Talán a halálra, hogy most itt van, eljött.
Eljöttünk tőled mi is, ott maradtál
a betegágyon.
Egy pillanatig megfordult a fejemben,
hogy befekszem melléd,
együtt kivárjuk a végső órát,
a végső perceket,
melyek a végtelenségig oszthatók,
hogy így nyerjük el az örök életet.
Te bennem bíztál eleitől fogva.
Tudtad, hogy nem hagylak el
semmi szín alatt.
Ötvenhatban szöktem meg előled.
Ma ötvenhat éves vagyok.
A lélek lassan kialszik,
ha hinni lehet a népszerű regénynek.
Csak az emlékezet
nem tompul.
Egyre világosabban látom
világos selyemruhádat,
virágos kalapodat,
egy fakó fényképen,
melyet apám készített róla a Duna-korzón.
(Talán éppen ott, ahol most ülök.)

(1991)

[1993]

VALAMI HASOGAT

Tegnap láttam a meghasadt törzsű
fákat. Tömegével. Ilyent még
nem láttál, mintha a halál
angyala hasította volna
ketté őket, és nem tudja senki,
mi van a fákkal. A golyónyomokról,
amiket látsz bizonyos
kelet-európai gránitokon,
tudod, hogy honnan jöttek.
De mi az, hogy meghasadnak a fák.
Mi az, hogy meghasad a szívünk.

Valaminek csak történnie
kellett, amiről megint nem
tájékoztattak bennünket
időben, hogy óvatosabbak
legyünk. Pedig úgy látszik,
semmi köszönet sincs abban,
ha a tettesek és az áldozatok
ismét olyképpen élnek együtt,
hogy a tettes sohasem ismerte
be vétkét, az áldozatok
többsége pedig nem is él,
és most már a fáknál tartunk.

Valami titkos csapás
éri őket a mennyből,
még ha lent készül is a pallos.
Mi az, hogy minden csapást
ismerősként kell üdvözölni.
Mi az, ami világméretű bennünk.

Történnie kellett valaminek,
amire megint nincs kéznél
metafora, hogy föllelhetnéd

magadat benne, akár a tenger
sós vizében, ha már egyszer
minden másság idegesít,
mert nem látod benne a hasonlót,
kivéve ezt az egyet,
pedig még csak e nagy tükör
az igazi másság.
Mi az, hogy az utolsó előtti
pillanatig kell kibírni.
Mi az, hogy meghasadnak a fák az
utolsó pillanatban. Tömegével.

[1993]

Bertók László

HÁT HOVÁ, HA NINCS HOVÁ, HA?

Hát hová, ha nincs hová, ha?
Mért megy el, ha ott marad mind?
Már a képzelet is sántít?
Bárhová fut, csak a lába?

Fő talán Lengyelországba?
Földibb Júliák után, mint?
Mint vitéz Balassi Bálint?
Ifjúságba? Bratankába?

Át a versek ormán, hátha?
Hátha Mars vagy Pallas ráint?
El megint az óceánig?
Ottan aztán meg sem állva?

Esztergomba? Kínhalálba?
Önmagától önmagáig?

[1994]

Ágh István

BALASSI

Ha bölcső Magyarország:
koszorús ravatal,
ha a ravatal: nászágy,
a szél két emlője kibontva,

fűre döntetem, pünkösd havának
gyepére ontattam mint a vér,
itt a tavaszban most születik
szakállas fiad, Isten,

végeztetek volna velem amúgy,
megszabadultam, megszabadultam,
csizmámra lentről fölragyog a Duna,
megsarkalja ezüsttel, útnak indít.

most kezdődik a sehovase út,
túl a karokból vetett hurkon,
te katonád voltam Uram,
és az te seregedben jártam.

[1994]

Géczi János

[78. VESZPRÉMI NAPLEMENTE]

lantátirat

ébred és kél a nap
majd le is megy a versben
beszalad kiszalad
ismételgeti magát
morzsalékony és parázs
akár a kettészelt tojássárga

nincs módja másnak lenni
felkél és lemegy
kiszalad beszalad a versbe
hogy megmutassa a horizontot
annak a feszes vonalát
rézfényes sávját
előtte a lót lovast
a surlófényben vágózó
napszívú balassi bálintot

[1994]

Mizser Attila

NÉZET

mozdult
tenyerében
utcák vesztek el
könyvet zárt be
dalok potyogtak homlokából
a gógyi (jógikhoz hasonló)
türelemmel feszült
fagylaltgépek ütemét
képzelte valahol
a városban
és a mese
terül el ilyen
kéjesen ágyadban
lámpaoltás után
hisz
van aki a verebekben
hisz de a szobrok
legalább megmaradnak
mélyről induló böffenések
jelzik tudunk ám
csak a felhasználás
levegőbe harap

így feketedik meg
az ezüst
a bérházak elhajolnak
pár év után sípcsonton
rúgható az ég.

[1994]

Sáráncdi József

RESTAU-RÁCIÓ?

Értelme annak van –
vélelmed hiteles,
akárha szeles vagy,
akárha nem szeles.

Tévedtél? Istenem.
Botlott lóvátévőd.
ne izgasd föl magad.
Tégy úgy mint *azelőtt*.

Bizony bizony semmi
fedezet nincsen –,
ki megosztokodik
nemlétező kincsen.

Leányvár, 1993. IV. 9.

[1995]

NE NÉZZ HÁTRA

„Ne nézz hátra, jön a farkas!”
a lámpafény-szurdalta ködben rohanj
karmos bozóton keresztül
karok ág-erdejében
tüske tépje arcod
ijesszenek lápi lidércek
úszd át a folyót és
ne gondolj a piranhákkal
s hogy a túlsó parton
várnak már a hiénák
vájd a sziklába a körmöd
mászd meg a kék hegyeket
csak a csúcsot figyeld
a szakadékot soha
rohanj a parti fövényen
az esőmosta kockaköveken
denevérek barlangjában
a szélcibálta hídon keresztül
tülkölő autók közt
fagyökérbe kapaszkodj
de ne nézz hátra
mert mögötted a falka
vagy ha nem az hát az ordas emlékezet
nyúlnak már feléd a bizonytalanság
polip-csápjai
a hitetlenség láthatatlan indái
s megkötöznek mint
Gullivert a törpék
ha elérnek
hát ne állj meg
fuss rohanj
míg sírodon fű nem nő

gaz lány moha
és ne nézz hátra
ne nézz hátra soha

[1995]

Tóth László

ÁDÁM VISSZATÉR

(részlet)

Kis regény, a végére illesztett mottóval

Meghalt. Élt hatvannyolc évet. Amikor néhány nappal a halála előtt megkérdezték tőle, miért ő a(z ó)falusi citerazenekar köcsögtudása, így válaszolt:

– Mert ez olyan, kérem tisztelettel, mintha nagyokat kúrna az ember. Azt beszélnek róla, hogy amióta huszadik születésnapján eltemette tizennyolc éves feleségét, nem ért többet nőhöz.

Mottó: „Hajnal és éj közt örvények mélye tátong” (Borges).

Zene szól – mintha...

Zene szól – nem ismerni fel mi
de mintha könnyebb lenne az embernek lenni
attól hogy van s hullámai is mintha
a jövőből löknék őt most vissza
napjai komor szirtfokára
hogy továbbcsodorják onnan is már a
múltja felé zötyköli az embert e dallam
melyben egybeér a mondható és a mondhatatlan
melyben a mindenség ölt magára esztelen formát
a mindenség és a semmi
zene szól – mintha könnyebb lenne most lenni.

[1996]

Pohánka Erika

FÉLBEMARADT CSEREPEK

Görög Imre emlékének

Dália szirmán
hervad a gyűrött
ünnepi lélek.
Emberi törvény:
hirtelen elmegy
mind, aki végez
és haza indul a versed
alvó gyarmati úton.
Négysoros álmot
tornyoz a felhő.
Felveszi lábunk léptei hangját.
Szár az akáctövis...
Vérzik az árnyad...
Jön Radnóti a képen
– drót-feszülésen is
átvisz
titkos távoli tájra.
Félbemaradt cserepek
arcodból...

Balassagyarmat, 1995. jan.–febr.

[1996]

Hidasi József

ÉJSZAKA

Valóságunk
különös sokféleségében
a por és hamu
csak hull
vastagon belep
furcsa szél bogozza

a jelképeket
betonketrecek bűvös árnyékában
életre halálra kockázik
a nyerő éjszaka
neonfények hideg tengerében
béna kutyák bámulnak
a foltozott holdra
pusztaságok fölött
néma sáskák rajzanak
sorsához láncolva
mereng
Áve Máriát dudol
a kéregető szenvedés
ég és föld között landol
a pillanatnyi
szédülés

[1996]

Lidik Éva

EGY ASSZONY ÚTJA HAZAFELÉ

Egyedül vagyok a kéklő
januári délutánban.
Jégkristályos levegőt harapok
csókjaidtól forró számmal.
Emlékké fagyott az ujjaimra
hajadról a zúzmará.

Testem vinnyogva borzong
tölgyfa karod ölelésétől.
A hó csöndet roppant
gyöngye lábam alatt.
Már messze vagy agyamtól,
mint a reggeli kávé.

Hangom torkomba bénult,
és tekintetedtől jégcsap
zuhant lárva arcomra.
Mint egy fejbevert, sápadt,
veronai Júlia a télben,
Rómeómat keresem a szédülésben.

A nehéz szemű, álmos Nap
narancsos párát ásít
a földek fölé takarónak.
Rántok egyet az idő kantárján,
és visszafelé nyargalok
hazafelé a kapaszkodó délutánban.

[1996]

Galajda Judit

EGY ÉV KRÓNIKÁJA

Augusztus is elmúlt.
Az őszi esők
fakóra mostak bennem.
Télen
– hattyúnkat feledve –
leheletemmel
csonttá fagyott sirályokat
melengettem.

Az akác
mézrojtos ruhába bújt.
gesztenye ajzott virágai
ágaskodtak
– s én mikor bontok szirmot?
Nyár van
Újra
Szomjazlak.

[1996]

UTAK

ha hasonlat kellene mindenképpen
akkor én is csak az útnál kötnék ki
a végtelent megszövő hajszálkötegek
laza simulásánál
három szabó legények cipői kavarják
a meg nem ülepedő port
útkereszteződések titokzatos törpéi
a fülbe súgnak
erre vagy amarra valaki mindig tudja
s meg is mutatja szívesen
csak te nem tudhatod mert
gonosz törpék is vannak
akik visszaintenek az életnek
a varasodó sérelmeket mindig
felkaparják s gonosz ráncok ülnek
szájuk szegletében mosoly gyanánt
ők mutatják a legjobb tévutakat
melyeken mindazonáltal megélhető
a honnan hová őselménye
pikareszk regényhőssé avat a megszenvedett
táv talán nincs is különbség
menni kell tarisznyával a vállon
megéhezni és leheveredni
elforgatható jelzőtáblák tövében
esik jól igazán a pogácsa
az otthon hamuja fűszerezi ízét
s aztán egyre több elhagyott
útlehetőség után még vár egy mozdulat
a ronggyá szakadt szütyőt szépen
kell az utolsó bokorra akasztani

[1997]

Petróczi Éva

MIKSZÁTH-GYERMEKGYÁSZDAL

„A ló, a báránka és a nyúl” című novella margójára

Remekelt Rückert,
s Mahler karnagy úr,
de gyermekgyászdalba
jobb, ha nem tőlük borul
mind, aki nálunk
magzata-fosztott,
tépte öléből bárha halál,
vagy a bosszú, amely
gyilkol, mint a torokgyík.

„A ló, a báránka és a nyúl” –
Kétforintos, barna füzetke volt,
de mindörökre, múlhatatlanul
megtanított, sarját el hogyan siratozza,
kinek könnye a szó.

„A ló, a báránka és a nyúl” –
három kis, szomorú,
elszürkült szőrösömó,
de fullánkját veszítette
rajtuk, íme, a romlás.
Jánoska, hallod?
Apád az életbe visszadalolt.

[1997]

Kupcsulik Ágnes

NÉHÁNY LÉNYEGTELEN HOLMI

(csend kéne csend
olyan zivatarelőtti
mikor azt mondod nincs szél
mikor azt mondom pihen
pedig
fák mögül izmait megfeszítve figyel
jelre vár
csend kéne
de a mennydörgés tudása nélkül)

(nálam volt a tudás
de nem engedték át a vámon
csak egy-két foszlányt
azt is úgy ha
földi szavakra váltom)

[1997]

Molnár András

ÉRTEKEZÉS A...

(pótszerről)

Nem ihlet nélkül,
nem is rosszhiszeműen.
Mintha csak főznél.

Hivatásosan:
egy kis fű meg áhitat.
(ő... mintha öz-nél),

[1997]

demoralizál:
az európai-utas-
módszer a ludas.

(*módszerről*)

A bölcsek kertje
semmi nő, mégis célja
teljes: ül, eszik.

Ha én azt mondom,
nem vagyok senki, akkor
nem vagyok senki!

[1998]

Bodnár Erika

BABONAKÖD

Egyszerű vándor az éj barnafellege
Csöndbe vesző
Lépteink, suttogó félszavaink felett.
Megállunk és körém a perc ébersége
Pókhálót sző.
Kétes óra csábít, hatalmam elveszett.
Futunk pár lépést és már körben is ülünk.
Az izzó bor
Felhevít, mindenkit megszerettet velem,
A gyertya tüzet idéz, mi is ürülünk
A pohárral.
Hallom távolban anyám szavát: enged
(Félálomba ringat csivitelő madár),
Tilt és szeret.
Bűntudatom kése hasít, keze facsar.
Szobám falán az aggódó rajzolt sámán
Int és szenved.

A szürke hajnal babonaköddel takar.
Álmatlanul bújok össze a párával,
Csendesen forr
Bennem vízízű háborgó vér, hiteget.
A tó egy földdarab közepén nádassal...
Ez vagyok én,
Szívem, szemedben, mint óceánban elsüllyedt sziget.

[1998]

Határ Győző

ÉVIDŐ

járok az évidő nagy végein
s le-leterítnek gyengeségeim

csak hápogok mint forró újszülött
és érzem hülök egyre gyengülök

világ folyását nézmem – ez maradt
ahogy zúr / bűn / zaj / baj lezajlanak

öröm mely örvény ujjong és kitör
kudarcra csőd nyeresre nagy siker

de mint kinek értetni nem szabad
a kiállított ritka tárgyakat

érezem a vizsla termék-őreit
tíz vasvilla szem a gerincemig

hatol!... nekem csak az üveg alatt
szabad figyelnem hogy mint zajlanak –

és történülnek milljom mindenek
a Mindenségben – végidőm pereg

szú percig hó hull langy teám iszom
s Majálisomból – Múzeálisom

így lett: csonka lét minek dolga más
nincs csak a tapintatos távozás

– annak kiért a csillagbükköny ég
üzen: s ő ráhúzza függönyét

[1999]

Keszthelyi Rezső

KÖZÖNY

Az ég íve; ahogy egy kéz intésén
bandukolsz, olyanon, amely nem ad jelt,
hová, mire és miért mutat – kócsagok lép-
bolygásba foszló ezüstfehér tollai, a-
vagy szemek ér-penésze-e, és fénysötétek
tömegei; pusztán agyvelőd éli másképp a
se nem halandót, se nem halhatatlant, ama
gyönyör-közönyt – lehet holdalak – változás-
vonulás, lehet virágot virágzó virág; azt, ami
egy sem, és teremti folyvást tértelensége pillanatát.

[1999]

Fabó Kinga

CSAK HA MUSZÁJ, SZAMURÁJ

Tartozhat-e egy lélekhez két test?
Vagy ez eleve kétes gondolat?
Lehet ugyanannak a léleknek

két különböző, mégis egy
testbe kódolt külön útja?
Valóban két külön út az?

Vagy közös kör, külön-külön
körbefutva, amelynek a középpontja
egy? Kerülgetjük. Együtt

nem érhetjük el.
Én – a gésa – rés a biztonságán.
Ha bevallja: a rés nyeli

el. Ha tagadja: a hiány.
Az én hibám? Ha megfejti:
saját képmása veti ki.

Két egymásnak szánt jel, hívás:
nagy kihívás mindezt sejtve,
egymást, önmagukat mégis

ezért félreértve, rejtve,
Megfeszül a lélekpánt.
Két jelöletlen jeltárgy

között – lehet más? Megöl, ha mégis
megjelöl. Ha megjelölöm: megölöm.
Őrök, megváltatlan jelek között

gyötör, gyötröm – egymást félve.
Jelnek nincs jó megfejtése.
Úszkál-csúszkál a jel alatt:

végleg rögzítetlen marad.
Vagy fixálom: szégyenbélyeg.
Hiába a közös lélek,

és a két test, összeforrva,
ha két külön úton jár.
Hát nem muszáj, szamuráj.

[1999]

Fecske Csaba

NEM TUDHATTUK

Sose lehet tudni mi jön
a következő lépés hova visz
ami fontos elidőzik
egy kicsit mindig többet veszítünk
mint amennyink volt
a lemenő nap mint felpuffadt
vízihulla lebegett féltünk csónakba
szállni valahol egy rózsa neszezett
kóbor kutya szemében tűnt el az alkonyat
csillagokkal vesződött a víz
csónakkal a nádas műtétje lesz
mondta az anyja hirtelen ahogy
a gyermek a kályhától kapja el kezét.

*

Cinke repült a kert fölött
a kávé szűrőcsöztük épp
szemem egyre gyakrabban
időzött el törékeny alakján
akkor kapcsolta le mindig a villanyt
átadva a teret az éjszakának amikor
a legnagyobb a veszteség a terasz
az előzékeny lugas a széllel ahol éltünk
s ahol talán még élünk ma is egy fürkésző

szempár fókuszában hátunk mögött
a szemérmesen hámló vakolatú ház
Hogyan ért véget augusztus
ki tudná megmondani a gyerekek
a partra futottak ellopta arcukat
a nádas hogyan ért véget augusztus
ahogyan a kérdés szavait kimondtad
megbotolván a mohos kőben amikor
fenyők illatával megérkezett a szél
volt egy naplementénk műtéti hegre
emlékeztető vörös csíkkal a láthatáron
egyetlen szál cigaretta
az éjszakában egészen áttetsző lettél
a holdsütésben bőrdnek szinte üveghangja
volt a hullámozás távoli neszezése
feküdt közénk egy ifjú test tragikus
meztelensége

*

A levelek változó színe a kertben
a vízen iramló fehér talpú szél ezek
maradtak belőle titkaim egy ezentúl
bármikor előhívható kép öröme szomorúsága
a lábnyomok mindig emlékeztetnek
valakire és tűnődsz
milyen messziről is jön aki jön
a fájdalom és izgalom grimaszával
az arcán kit képzeljük a lámpafény
udvarába akkor még nem tudhattuk
mi jön majd mivé lesz
a féltényrnyi arc amit még
képes fölidézni az elvadult emlékezet

[1999]

Nagy Gáspár

MÁJUSI VÍG-SZOMORÚ NÓTA
AZ BOLOND VILÁG SÍPJÁRA

(csak a magam dallamára)

Balassis kedvemben *lagúnás* Tarjában
jártam jó sörökkel s víg fiúkkal párban
az egyik Péter volt *unikális* festő
másikuk meg Pál úr *palócos* szerkesztő.

Kedvemért ha ittak attól azér' szentek
tejről már leszoktak s vivék a *keresztet*
mint jó búcsújárók föl a magos hegyre...
Péter-Pálkor majdan jutnak az eszembe.

Az sörök párjának meg lett a hatása
kies szállásomon zengő horkolása
hallatszott bizonnyal annak a kóbornak
aki ott én valék amúgy híve bornak

s éjszakai lánynak... de nem jött!... csak álom
balszemem sarkába s onnan kitalálom:
mi lehetett ennek az éjnek a titka?
– a másik fáradtan hajnalig még nyitva! –

Bálint úr nyomában **Christina nevére**
véletlen bukkantam s fölgyújta szemével
„mert szeme nyilával... mint célt engem... meglőtt”
mondatta már velem azúrkék délelőtt

amint *tallérosra* fordítám söreim
igencsak sajnáltam elhagyott vétkeim
dedikáltam ottan Pál uramnak éppen
didikáltam volna mint tettem azt régen:

Christina nevére tengerkék szemére
szúzi természetére... eszem vesztésére
ím verset vétkeztem de nem maradhattam...
vasderes paripám nyerítette: Hatvan.

(utóirat)

Azon az éjszakán meghalt a barátom
Halasnak szülötte: hazájától távol
pedig készült haza maga mondta nem más
Los Angelesből is hazakondult Kannás*!

(1999. szép májusának legvégén, telő holdnál)

[1999]

Kiscseri Mihály

RÉGI PÁLYAUDVAROK, KIKÖTŐK FELÉ

(A Duna-hidak bombázása idején)

Azt mondja
(az ilyenekre mindig egyszerűen)
kérdésekre
Nem nem
(semmi hevesség)
Nem erről van szó

Ha akarnék odaérni
siettetném

Én itt vagyok
(semmi toppantás)
Ő késlekedik

De már elég

Felszállók a Bartókon a 47-esre
Szemből mellőz majd a 49-es.
(*Nem mondom: vagy fordítva...*
Ő mindig többet tud
ezekről)
Szent Gellért előtt
a sín vinnyog abban
a hülye elhatározó
kanyarban
Nem én
Nem a Dunára a sziklakápolnára
nézek
Tekintetünk így nem találkozik
Följebb
keresem majd
– mégis –
az *Amadeust*
a *Mozartot*
meg a *Dnyepert*
Görcsösen kapaszkodnak a pesti partba

Vélem
A *Kossuth* meg a *Táncsics*
maradt – látom majd
Onnan valahogy
– átszállással –
az Erzsébet-híd
ívéről
elég is
lesz

Belevágódni a Keleti
homlokzati órájába
Watt és Stephenson
között

Ajánlás:

*Mondd barátom
miért úsztatnám
magam
lefelé
abba a háborús
tömegbe Nándorfehérvár alá
vagy tovább*

Mondja. A kérdés az enyém marad.
Utaznék emlékére
Szamoszra,
Efezoszba.
Mindig csak vonaton,
hajón, türelmes kompokon.
Sínek és farvíz
alattam, mögöttem,
kondenzcsíkok fölöttem.
Félálomban is.
A láthatatlan nem közénk
tartozik.

1999. április 26. hétfő

[1999]

Pintér Lajos

LEVÉLFÉLE

Ennenmagához, a gólyához, fiaihoz

ment-e a könyvek
által a világ elébb
kérdesz
a könnyek által
persze
légy nyugodt
minden rendben

a szakadék széléig
ment elébb
s még lépett egyet
a máglyára rakott
könyvekig
ment elébb
mily jó a könyvek
fényinél melegedni
ősöd a majom
nem is gondolta
hogyan a könyv
egyszer majd
el is ég
és nem szakad le
a mennybolt
az égi könyvesbolt
a magas ég
ment-e a könyvek
által a világ elébb
kérdesz
persze ment
csak a világ maradt
csak az ember
maradt hátra
az oly állati
ember
hogyan már
az állat is megveti
utálkozva néz
e szép emberkertre
ment-e a könyvek
által a világ elébb
kérdesz
persze
ment doberdóig
katinyig auschwitzig
hirosimáig
máig
ment a könnyek által

a világ elébb
ment-e kérdezed
ment csak mindig
félreacsúszott a
mente
balracsusszant
jobbracsusszant
s hiába
ünnepel az ember
hiába
ha félreáll a mente
s neve
áthúzván
a bibliában

áll egy ember
áll magában
itt áll
a tükör előtt
századvég
ezredvég
ír sír

[2001]

Turczi István

JÓ NÉV S ERÉNY
(PALÓCFÖLDELT VERS)

*Madách Imre drámatöredékének
olvasása közben azoknak, akik
tudják, hogy nem nekik*

Kezdeni újra, rákezdeni, bekezdeni,
Ki-nem-kezdeni, csak kezdegetni,
Kezdetnek nem rossz.

Értetni újra, ha megszakad az áhitat,
Tú fokán át értekezni jobb híján a jóról,
Ha birtokon belül vagy.

Megtérni újra a házba, az egybe, a fénybe,
Visszaragyogni a létre, s a mélyben örülni
Földtől a földig rétegesen.

Sejteni újra, amint szert tartanak a szobrok,
S ejteni közönnyé kövült kínjukat:
A haláltalan ornamentikát.

Érezni újra. Ajkad keskenyre szorítja a vágy.
Felsorakoznak álom-katonáid, fel! Vigyázz!
Vállról indítható támadás...

Menetelni újra elsőik közt is egyenlőtlen,
Rutinból kidőlni, míg egy máson tapos a sok
Megélhetési lírikus.

Üzenni újra, maradt-e dics, foszlány,
Gögös kamrái a szívnek kinyitódnak-e még,
Ha jó név hív s erény.

*Sorszámukvesztett bolyongások közt
Ithaka etikája ha vonz: előre!
Még pereg a werk.*

[2001]

Baranyi Ferenc

TARJÁNIG URBINÓN ÁT

Czinke Ferenc halálára

A nagyrozvágyi Meszeske tanyáról
Tarjánig Urbinón át vitt az út,
Kuopiót s Pácint sem elkerülve,
mind csöndesebb tihanyi pihenőkkel

Mediterrán egek kevély azúrját
dézsmáltad meg, hogy feldúsítsd a dülők
tétova és szánalmas szilvakékjét
a keréknyommal kanyargó fasorban.

Bodzák, akácok poros lombja hívta
segítségül a messzi finn fenyőket,
hogy örökzöld lehessen a reménység
a rég megőszült szőke Tisza mentén.

Most leszálltál egy színtelen világba,
ahol az árnyak impresszionistán
elmosódó alakban kavarnak
a nemlét mindig naptalan mezőin.

De színeket, vonalakat feledtél
a felvilágban, hogy a fénytelenység
s formátlanság lentről felszínre törvén
ne itt lelhessen végleges hazára.

[2001]

Tőzsér Árpád

RÉGI SZÖVEGEK ALBUMÁBÓL

Versek és átiratok

BALASSAGYARMAT

A kiáltás száján
óriás tenyér
az este

A tárgyak
tágasabb éjszakát keresve
kijönnek felületükből
Egyébként csend van
semmi se moccan

Ágyra csatolva
mutatom az időt
Az ütésektől lassan
szétrázódom
de ketyegek tovább
darabokban

(1971)

[2001]

Kányádi Sándor

A CORCOVADO KRISZTUSA

tehetetlen vagy uram nem szállhatsz alá
a kápolna-talapzatról apró madarak és
hatalmas gépek egyaránt otthonosan
fordulnak meg áldástosztóan széttárt
karokban nélküled tétován keringnének a
madarak elbizonytalanodnának a föl- és
leszálló gépek ott kell posztolnod
éjjel-nappal a kivilágított a napsütötte
vagy a felhők takarta vártán bármennyire is
szeretnél beülni a hatalmas a csor-
dulásig telt stadionba elvegyülni a
szurkolók lelkes seregében

de egyszer

– beszélnek a csodákra fogékony rióiak –
egyetlen egyszer egy sorsdöntő
nagy mérkőzésen lefordult a tiszta
gólhelyzetben lévő csodacsatár
lábáról a labda hiába
pillantott föl kétszer is nem látott a helyeden
ott álltál a vesztesre álló csapat kapuja mögött.

Kolozsvár, 1985.

[2002]

Utassy József

TENGERPARTON

Rózsa Endréhez

Homorú ég, domború tenger –
látom az időt sirálylani,
egy szárnycsapással tovapercen
a pillanat, az örök mai:
látom az időt sirálylani.

Két őselem felesel, nyelvel,
hullám a parton elhabul mind,
hogy is tudnálak óvni szebben,
miriád éves vitájuk int:
fú az elmúlás szele, suhint.

[2002]

Szenti Ernő

ELRONTOTT VARIÁCIÓ

Ismerek nőket is és
férfiakat is, akik lelkükből
hosszas rábeszélésre egy tenyérrnyit
mégis csak kitakartak.

Ahol az unalomnak
a tradíció szorít helyet,
ott vagy alulteljesít,
vagy bankot robbant a képzelet.
Rajtad kívül senki se lep
meg, ha a jó irányából
érkezik meg a rossz.

Őszintén sajnálom, ha az
igazság és a valóság nem
ismerik fel egymást.

Szerinted a test nyomvonal-leolvasására
a lélektérkép alkalmas eszköz?

Egyre megy: elrontott variáció,
vagy ügyes csűrés-csavarás.

Akik hátat fordítottak
emlékeimnek, már messze,
nagyon messze járhatnak.

[2002]

Jász Attila

[EGYSZÍNŰ ZÖLD]

Láttam, ahogy szeretkezik a tájjal,
határozott, ám finom mozdulattal
benyúl a gyűrött fűszoknya alá,
szépen halad a kezével tovább,
föltárja földje zsíros feketéjét,
száját rátapasztja, szürcsöli, még, még
nem hagyja abba, csinálja amíg
bírja. Mint jéghideg forrásvizet.
Mélyén élő kagylót remél,
megnyalja a zárt, duzzadt héjak élet,
szétnyílik, remeg a hús közepén és
kínálja magát. De fél is, s marad
egy igazi gyöngy, amit szétharap,
s miközben izzad, folytatja tovább,
langyos eső mossa földbe a már
porrá őrült gyöngyport (mit más talán

csak sárnak mondana), vonul vissza,
de azért figyeli, ahogy beissza,
elnyeli maradék nélkül a föld,
hiába nézed, egyszínű zöld.

[2002]

Vörös István

A VALÓSÁG NÉLKÜLI EMBER

Versek nélkül jó.
A vers emeletes orvosi
váró egy szakadék köré kanyarítva.
Sál a semmin, ahová besüt
a nap.

Versek nélkül rossz.
A vers földszintes játékterem,
körülötte csupa toronyház.
Kiütött fog a valami
sorában.

Sál a semmin, ahová
besüt a nap. Torokfájós
üregember. Csak a betegsége
látszik, ahogy a lándzsával
a kezében a tüdejébe
huppan.

Meg a műfogsora, ha
kinyitja a száját.
És sokat nevet,
mert szomorú versek nélkül.

Fog a valami, mint a tinta.

A valóság
mindig kétszer van.

[2002]

Nyéki Lajos

IDEGENBEN

Itt elzsibbad a láb, a gondolat,
nagycsecsemőként csak gügyög a férfi;
hiába szólnál, elvész a szavad:
többnapjárásra sincsen aki érti.

Órákon át tolongsz a föld alatt,
de hogy hová mégy, nincsen aki kérdi,
nyelvek peregnek, a tiéd dagad,
a fogad néma ajkad összevérzi,

és elbutultan, kóvályogva, vad,
könnyes szitkokkal viteted magad
csapóajtók közt, a tömegbe fúlva,

lépcsőkön föl-le, az Isten se tudja:
hová, kihez, miért. – Könnyed nyeled,
rázkódsz. De rád sem hederítenek.

[2002]

Varga Dániel

MADÁRHAJÓ

Végül elengedtelek.
Lapos és könnyű voltál már,
mint egy levegőzni induló rákbeteg.

Éjszakánként a légynehéz lüktetés a sötétben.
Az árnyak életre keltik... De mit is?
Olykor sikerül kitapogatnom súlyos
gyökereimmel,
éreznem lágy, könnyű mozgásait.

Köztudomásúlag nem is léteztél.
Átnedvesedett sikolyod, csillogó repedés,
zuhan végig a földön.

„Az ég hanyatló ívén az este
könnyű kötése kék.”

Mára sztereotípiák egymásutánjává rendezett,
üres tömkeleggé váltam,
merő kidolgozatlansággá, kétségbe-
esett férfitorzó, korahajnali felri-
adáscsomó, maszk.

Időm a koraősz, nyelvem a
madárhajó
sodródó roncsa.

[2002]

Koncsek József

NEM LÉTEZŐ TÁJ

Az én szememben most már eltörölhetetlen lesz a nem létező táj,
hol nádas húz át vízfodrok között az erdő bronzos hajlatáig,

és azon túl a szittyós rétekig, feloldott dallamként, ahogy talán a röpdőső madár,
ki lüktetéseit kopogja, szárnyak kemény tit-ti-ti-táit,

pergeti a levegőt a betölthetetlen végtelen égbolt,
s hull alá a megdarált idő, aszfaltra ugyanígy szitál a karcoló homok,

ám én a széjjelolvadó napot néztem egy délutánon át, ezüstös fényfolt
lett belőle, lassan elfogyott,

és akkor megbolydult a mély, megint a nádas kezdte el,
s a káka keserű illatával átítatott szél borzongott a domboldalig,

a csúcson terebélyes ágak hajladoztak, négy vadgesztenye
lengett át a tó fölött, oda, ahol az alvó kő a feltépetlen kék fűben lakik,

s a forrásokból csillagok szakadoztak föl, akárcsak ott, a hűvös völgyben,
mely fél nap távolságra innen emlékszik esti tábortüzemre,

és ideszól s mondja magát a négy vadgesztenyefa és a tölgyek
nehéz lélegzésével, az összemosódott erdővel mintha türelemre

intene az alkonyat, ereszd el súlyos tagjaid nyugodtan,
gondolataid, a lelkes eszközök

leülepszene a bolyhos árnyékokba, védekező égbolt-nagy burookban
hevernek az eggyéoldott részek rétek, erdők és tavak között.

[2003]

RECITATIVO

Poharak szájáról a tompa
fényt, a lámpák sárga trapézait
este, férfiakat és nőket, a
pesti oldalt: eltettem örökre,

a mozdulatot, ahogy rézsút
felemelkedik az asztal túl-
felén, kézfogáshoz, s mint madarak
simulnak drótra, faághoz, ha-
joltunk rossz ital fölé, figyeltük

poharak száján a tompa
fényt, a lámpák sárga trapézait
este, férfiakat és nőket a
pesti oldalon,

s mint részeg éjszakán az értelem
kihuny, elmondom, míg ésszel
mondanom lehet: köszönöm, hogy
álmodni a sors nekem
benned készített fekhelyet.

[2003]

Kukorelly Endre

VALAMIT LEPECSÉTELTE AKKOR AZ A SZENT

Egy jókora, elhagyatott állomásépület.
Túl nagyra tervezték. A homlokzat fölött
az állomás neve, néhány betű hiányzik.
Az ablakok befalazva. A pénztár rácsai

mögött nyers téglafal. Itt fontoskodtak egykor
eladók, állt a korlátok között sorban a nép.
Málló falak, alul, amíg fölérsz, körben
ügyetlen irka-firka, piros, fekete.

Itt benn, emlékszem, ült egy kalauz.
Vagy jegykiadó. Ült egy vasutas este
a sárga íróasztal-lámpafényben. És vettél
végig egy kiegészítő jegyet 7.50-ért.

Valamit lepecsételt akkor az a szent-
istvántelepi vasutas. Beírt egy könyvbe.
telefonált, állítgatta talán a szemafor.
Volt szemafor. Volt szúnyog is. Nyár közepi

nagyon erős tücsökzaj. Mentek be
a szüleim, utaztak Budapestre.
Köszön neki az apám, vesz két kiegészítőjegyet
végig. Vasárnap este van. Mondom, van vége is.

[2003]

Kántor Péter

AHOGY EGY PARKBAN

Ahogy egy parkban hárman
fogócskáznak vidáman,
sasszéznak körbe-körbe,
s kering velük a lárma,
s közben az est körjük
leszáll, s beszáll közjük,
s a kút, mely épp középén,
és a padok a szélen,
minden egyre sötétebb,
s a fogó tudatában
a fürge egerecskék
mint a tű, hegyesednek,

üveghangon nevetnek,
sikongva, sikítózva,
vagy csak kavics-csikorgás,
kavics-sírás a fülben,
a szándékok, a vágyak
ahogy homályosodnak,
zordulnak, kavarodnak,
egymásba gabalyodnak,
a kezdettől hová is?
ahogy tovapörögnek,
egymás nyomába lépnek,
egymás árnyához érnek,
s ahogy elkomolyodnak,
fa tűnik, lámpaoszlop,
gomolygó szürke foszlány,
szakadó pára-sálak,
a lélegzetük fogytán,
ki fog meg kit, ki fut még?
ki fut még azon is túl?
sikongva, sikítózva,
s egyszercsak vége, elmúlt.

[2003]

*„Valóban csak merész s alakító szellem
kell egy új világot kitárni előttünk.”*

(Madách Imre)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Nógrád Megye Önkormányzata, valamint az 50. éves *Palócföld* irodalmi, művészeti, közéleti folyóirat szerkesztősége a 2004. évre meghirdeti a

MADÁCH-PÁLYÁZATOT.

A pályázaton olyan, eddig nem publikált, máshol egyidőben be nem nyújtott esszével, tanulmánnyal, riporttal, szociográfiával, interjúval lehet nevezni, amelyek elemzik, bemutatják, föltárják a magyar szellemi és kulturális élet irodalmi értékeit, történeti jelenségeit és jelenkori eredményeit, illetőleg amelyek Madách Imre korára, életére, életművére, annak utóéletére vonatkozó új gondolatanyagot, adalékot tartalmaznak.

Maximális terjedelem: 15 flekk (1 flekk 1350 karakter)

A pályamunkákat 3 példányban **2004. november 15-ig** lehet benyújtani a Palócföld Szerkesztőségének címére (3100 Salgótarján, Kassai sor 2.)

A pályázatot a *Palócföld* folyóirat szerkesztősége által felkért zsűri bírálja.

A pályázat díjai:

I.	120 000 Ft
II.	100 000 Ft
III.	80 000 Ft

Eredményhirdetésre 2005 januárjában, a Madách-ünnepség keretében kerül sor.

Nógrád Megye Önkormányzata

Palócföld Szerkesztősége

*„Egy nemzet intelligenciája csak akkora nagy,
amikorának irodalma mutatja.”*

(Mikszáth Kálmán)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Nógrád Megye Önkormányzata, valamint az 50. éves *Palócföld* irodalmi, művészeti, közéleti folyóirat szerkesztősége a 2004. évre meghirdeti a

MIKSZÁTH-PÁLYÁZATOT.

A pályázaton eddig nem publikált, máshol egyidőben be nem nyújtott szépirodalmi művekkel lehet nevezni.

Maximális terjedelem: 15 flekk (1 flekk 1350 karakter)

A pályamunkákat 3 példányban **2004. november 15-ig** lehet benyújtani a Palócföld Szerkesztőségének címére (3100 Salgótarján, Kassai sor 2.)

A pályázatot a *Palócföld* folyóirat szerkesztősége által felkért zsűri bírálja.

A pályázat díjai:

I.	120 000 Ft
II.	100 000 Ft
III.	80 000 Ft

Eredményhirdetésre 2005 januárjában, a Madách-ünnepség keretében kerül sor.

Nógrád Megye Önkormányzata

Palócföld Szerkesztősége